(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

Рік II. ч. 29. (185) Понеділок 10. лютого 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

...крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ:
Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ:
Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно . . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки — 2 зол.
5 чеських корон — 1 зол.

Як тільки Фірер накаже...

ЛІСАБОНА, 8. II. — Один південно-американський письменник, що вернувся з Німеччини, мав розмову з редактором лісабонського часопису „А Есфера" про свої враження. Він сказав м. ін.:

Мораль німецького народу скрізь знаменита. Панує рішуча певність остаточної перемоги, сильна воля виграти цю війну, не зважаючи на всі жертви. На запит про наслідки англійських повітряних налетів на німецькі міста, заявив він, що сам пережив біля 20 таких малих налетів, та кожного разу і він, і його окруження цікавилося більше інтензивним і успішним вогнем німецької протилетунської артилерії, ніж діяльністю нечисленних англійських літаків. Таке саме враження мав він і в Гамбурзі. Велике місто й пристань зовсім незнищені після зруйнування кількох домів.

Німеччина зразково зорґанізувала й забезпечила прохарчування свого народу. Німецький нарід вірить у перемогу, без ніяких вагань. Він свідомий відповідальности й значіння цієї рішальної боротьби, що є останньою, проти визиску народів малою капіталістично - масонсько - плютократичною клікою.

На запит про наступ на Анґлію, відповідає кожний німець: „Як тільки Фірер накаже!"...

Німеччина переможе

Протижидівська промова у болгарському парляменті

СОФІЯ, 8. II. — У болгарському парляменті промовляв посол Делі Костеф. Промовець заявив, що Болгарія **мусить іти разом з Німеччиною.** Грядуча весна матиме величезне значіння для болгарського народу. Істнує тільки **один фронт**, фронт держав, що бажають створити новий порядок світу та ведуть боротьбу з жидівством, масонерією та фінансовою магнатерією. Болгарія може прилучитися тільки до цього фронту. Нема ніякого сумніву, що **німецька армія найкраще озброєна не тільки технічно, але також і морально. Тому німецька п е р е м о ж е.** Болгарія мусить також озброїтися під моральним оглядом, щоби могла зайняти таке місце, що її належиться на Балканах. Болгарія не може остатися у тіні та рахувати тільки на призначення.

Проти анґлійської бльокади

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО, 8. II. — Комунікат бразилійського міністерства закордонних справ стверджує, що Арґентина, Чіле, Еквадор, Злучені Держави й Мексик прилучилися вже до протесту Бразилії проти анґлійського замаху на американську смугу безпеки з нагоди конфіскати пароплава „Мендоза". Це викликало велике вдоволення в цілій бразилійській пресі, як ознака панамериканської реакції на анґлійську бльокаду. Ця справа торкається найважливішої точки суверенної чести й права самовизначення невтральних народів Америки.

Уілке сильно пригноблений

ЛІСАБОН, 8. II. — Уілке вертаючи з Анґлії робив враження зовсім зломаної людини. На конференції з журналістами він казав собі подати крісло та сидячи подавав різні вияснення. Всі присутні журналісти були переконані, що поважне положення Анґлії мало на Уілке дуже пригноблююче враження.

Бояться німецького десанту

ШТОКГОЛЬМ, 8. II. — Анґлійська влада числиться поважно з можливістю несподіваних, дуже небезпечних подій, що можуть започаткувати десант німецьких військ на анґлійському острові. Покажчиком цього страху є недавно видана брошура, що її роздано масово серед анґлійського цивільного населення. Ця брошура має запобігти паніці підчас наглої появи німецьких військ в Анґлії. Анґлійці переконані, що паніка серед бельгійського й французького населення спричинила заломання бельгійського та французького фронту. Брошура, надрукована в багатьох міліонах примірників, перестерігає — подібно, як це було в червні 1940 — перед шкідливими проявами паніки. Пригадуючи минулорічні події у Франції, коли то маси втікачів утруднювали були рухи військ, урядово взивається: „Якщо війна прийде у ваше місто або ваше село, тоді не тарасуйте шляхів для наших військ, тільки залишіться там, де ви є, нехай хвилі війни перейдуть понад вами і біля вас".

Дальше є вказівки, як має поводитися цивільне населення, коли надійде ворог. Головне — треба мовчати. Ніякі інформації не сміють дійти до відома ворога через непродуману говірливість. З другого боку взивається цивільне населення, загострити спостережливість, щоб само повідомляло владу про все, що підозріле.

У страха — великі очі.

Виховання молодих священників

Краків, 8. лютого 1941 р.

Правдою є, що Православна Церква у Ґенеральному Ґубернаторстві переживає свій ренесанс у розумінні відродження національного характеру. Але правдою є теж, що всі зусилля у напрямку відродження цієї Церкви, у напрямку надхнення її новим духом та визначення нових цілей, підуть на марне й будуть щонайвище тільки одним черговим епізодом у довгій черзі підготови кадрів нового, молодого, ідейного, справді українського духовенства.

Холмський і підляський архиеп. Іларіон застосував супроти тих усіх православних священників, що їх перейняв у спадщині передвоєнних часів, надзвичайно розумну тактику еволюції. Всі ті, які розпускали дикі поголоски про „радикальну чистку", „масове викидання" і т. п. революційні методи, що їх буцім то задумує переводити новий владика, розчарувалися: вони втратили через те й знаменитий демаґоґічний арґумент проти нового владики та проти всіх національно-українських змагань у церковно-православній ділянці. Владика кинув серпанок на минуле і почав підходити до свого священничого кадру з погляду *теперішньої* поведінки священників. Він дав їм змогу і час перевірити свій ввесь дотеперішній підхід до Церкви, як орґанізації вірних членів української нації, він уможливив їм зрозуміти нові часи й нові їх вимоги та достосувати себе до тих умовин. І ця спроба вдається на цілій лінії, тактика вирозуміння і спокійного повільного перевиховання виправдується, як не могла краще.

Але вона не розвязує проблеми, бо коли прийняти навіть, що теперішні православні священники на Холмщині й Підляшші у 100% стануть на нових позиціях і задовольнять свого нового владику, Архиеп. Іларіона, то питання заступників і наслідників буде надалі відкрите. Мало того, навіть і тепер, негайно, треба нових священничих сил, просто тому, що — замало тих, що є. Бо на 175 православних парохій Холмщини і Підляшшя ще ок. 30 необсаджених через брак людей, та ще більше — через брак відповідних людей. Одну третину обсадять невдовзі православні священники - українці з кол. Буковини. Яких 20 місць всетаки буде ще вільних. А люди не вічні й беззубий косар не припиняє свого жнива.

Таким робом проблема виховання священничого нарибку стала у Православній Церкві у Ген. Ґуберні проблемою не лише будуччини, але й теперішности. Ясно, що вихідною точкою для розвязки тієї проблеми стають немов автоматично ті вимоги, що їх ставить нова церковно-православна дійсність. Іншими словами: виховання того

священничого нарибку повинно проходити в такому місці, в такому середовищі, серед таких умовин, під кермою і доглядом таких викладовців і виховників, щоб ніхто не міг мати найменшого сумніву, що та виховна праця буде вестись правильно і дасть бажані висліди. Якщо прийняти, що на 175 парохій холмсько-підляської епархії лише 8 парохій має варшавська епархія і якщо прийняти, що рідне середовище є завсіди найкращим виховним засобом, коли річ іде про ознайомлення вихованців з потребами терену та особливими вимогами, що їх ставить до свого священства-нація, — то немов автоматично насувається думка, що осідком нової священничо-виховної установи для Православної Церкви повинен стати Холм. У Холмі царить тепер атмосфера ренесансу Православної Церкви, у Холмі є рідне українське середовище, що його творить гурт найстарших і найбільш досвідчених православних діячів-українців, взагалі численна українська інтеліґентська громада та масив довкільного українського населення, у Холмі є ті певні руки, що поведуть молодих питомців на єдино правильний новий шлях, у Холмі на місці є кілька чільних наукових сил, там теж і з матеріяльних причин найлекше буде втримати таку станицю та запевнити вихованцям прожиток на час теольоґічних студій.

Очевидно, що форма тієї виховної установи не грає ніякої ролі: чи це буде самостійна школа. середнього чи вищого типу, чи консисторська, чи приватне архиепископська, — це річ, яка народу й самої Церкви не цікавить. Це справа, яку вирішить влада у порозумінні з церковними чинниками. Історичний досвід доказав, яку малу вагу мають найвищі формально-наукові титули, коли зміст поганий. Маємо на думці варшавський теольоґічний факультет при варшавському університеті, з окремим інтернатом, з цілою формалістичною процедурою. Всі ще маємо у свіжій памяті перипетії того факультету й того інтернату та впливи, що діяли на терені тих установ, впливи, які мали на увазі не добро української нації і Церкви, лише політику департаменту віроіспоідань та департаменту національних справ двох польських міністерств.

Тому бажаємо арх. Іларіонові успіху в його заходах щодо заснування виховної станиці для молодого православно-священичого нарибку у Холмі, бо переконані, що німецька влада розуміє всі арґументи, які промовляють саме за такою розвязкою цієї проблеми.

Індія та Анґлія

Методи східньої політики британської імперії зазнали ще перед сучасною війною великих ударів, та щойно закінчення сучасної війни принесе примусовий їх »перегляд«, оскільки спорохнявіла імперія зрозуміє, що саме ті її політичні методи, які були підвалиною її потуги, стали теж засновком її загибелі.

Ціль анґлійської політики, як ще недавно висловлювалися державні мужі Альбіону, має залишитися незмінною: сила імперії так само й надалі мусить опиратися на *Індію*. Центром імперії є Індостан. Якщо накреслимо коло на лінії Бенарес — Лондон, то в його обводі будемо мати всі поважніші кольонії імперії, крім Канади, що лежить значно далі. Посідання Індії запевнює анґлійцям панування над Індійським океаном та частинно над західнім Пацифіком.

Індія є джерелом сирівців і багатств імперії. З таким критерієм треба підходити до оцінки значіння Індії для Великої Британії.

Індуси, як називаються мешканці Індії, не мають спільної мови, — панує там понад 100 різних мов; кастове різничкування поділило населення на упривілейовані касти та касту паріїв, людей, що виключені з рямок індуського життя. Десять міліонів цих паріїв є поза законом і єдиним їх »оборонцем« є анґлійська влада. Соціяльні різниці яскраво виступають в житті Індії. Заможні верстви-поміщики, банкирі, фабриканти й власники пароплавів — з острахом дивляться на реформаторський настрій, лякаючись радикальних соціяльних змін. Вони готові задовольнитися неглибокою політичною реформою, що найвище »гомрулем«.

Але калейдоскопійний характер Індії на цім не кінчається. Більшість населення Індії ісповідує брамінізм і буддизм, але замешкує там теж 70 міліонів магометан. Магометани, які складають безперечну меншість населення, просто бояться тіні незалежности й підтримують анґлійців, ґарантуючи їм безпеку.

Під політичним оглядом, досить велика частина краю користає з автономної влади місцевих князів-магараджів і раджів, при яких перебуває постійно анґлійський резидент. Звичайно, що всі ці князі не поділяють думок індуських націоналістів про незалежність єдиної соборної Індії, здаючи собі справу, що незалежність, чи навіть домініяльний устрій є рівнозначний з кінцем автократичного панування. Одначе при всіх трудноща́х, з якими мусять боротися індуські націоналісти, ситуація анґлійців, які зручно грають на клявішах індуських суперечностей, е теж не до позавидування. Упадок морального й військового престіжу Великобританії є такий великий, що справа самоуправи Індії не зійде вже з черги дня і внедовзі напевне мусить бути переведена.

А домінія — це будь-що-будь рівноправність, це обмеження економічного визиску, це цілковите підірвання імперіяльного автократизму Анґлії.

В Европі поширена думка, що Індія не всилі жити самостійним життям: мовляв, неминучим наслідком навіть автономії, а тим більше самостіности, буде расова, кастова й релігійна війна, що Індія поділиться на 700 незалежних держав, та що тільки анґлійська влада тримає в цілості країну, пильнуючи в ній внутрішнього миру.

Так думають »европейські лібералианґлофіли«, які в засаді не є проти самостійности Індії, тільки вважають, що такий крок »передчасний«.

Щодо поділу Індії на кількасот окремих держав, то він існує і тепер. Індуські патріоти мають безперечну правду, коли вважають, що ситуація не буде гірша, коли умови окремих раджів з анґлійською короною будуть заступлені федеративною умовою з домініяльною владою, тимбільше, коли при цьому внутрішній режім автократичних князівств буде здемократизований.

Релігійні непорозуміння, скомпліковані соціяльним конфліктом, дійсно утруднюють національний рух. Магометани ненавидять індуїстів, вважаючи їх поганцями з приводу культу корови. Індуїсти вважають за страшний проступок пролиття крови цієї освяченої тварини, як і худоби взагалі. Анґлійська влада не тільки не старається запобігти ворожнечі, але навпаки навмисне розпалює ворожість, викликуючи криваві вуличні бійки поміж індуїстами та магометанами.

Ворожнеча поміж магометанами та індуїстами має ще свій корінь у штучності істнування магометан в Індії. Коли всі завойовники Індії [інвазія арійська, перська, македонська (бактрійська), номадська (монголи та ґуни)] змішалися з корінною людністю країни, та втопилися в індуській культурі, то інвазія магометанська дала інші наслідки, — магометани полишилися самі собою, не асимілювалися та зайняли провідні становища в краю, зроджуючи історичний антаґонізм, підтримуваний самим існуванням магометан в Індії, як чогось чужого й окремого.

Провідники національного руху в Індії намагаються знайти порозуміння з провідниками магометан, що — не вважаючи на »пильне око« анґлійської влади, дає вже навіть успіхи, бо знаємо навіть про поодинокі спільні виступи представників цих ворогуючих відламів населення краю.

Кастові різниці є теж поважною перешкодою визвольного руху. Понад дві тисячі каст ділять індусів! Деякі з них мають місцевий характер, інші поширені по цілій країні. Найвищою кастою є брамінн, далі йдуть касти не брамінські та при кінці парії, — такий поділ ізгрубша. В дійсності кастові поперечки є дуже докладні. Частогусто це ґрупуання є згідне з професією, якби на взір европейських цехів. Взаємини поміж кастами є докладно реґляментовані до найменших дрібниць. Поза всіми стоять — як сказано — парії, — люди, котрих не вільно доторкнутися членові вищої касти. Додедавна паріям не вільно було навіть ходити по всіх вулицях міст. Кастовість Індії, яка відіграла важну ролю в житті старої індуської державности, є пережитком, якому провідники індуського національного руху намагаються відібрати гостроти постепенно та взагалі його скасувати.

Мовні різниці Індії є теж дуже великі Навіть провідники індуського національного руху часто порозумюваються між собою анґлійською мовою. Здавалось би, що такий невтішний стан цілком вбиває всякі надії навіть на домініяльний устрій, а не то на самостійність?! А проте, як не дивно, Індія, територією ледви не цілої Европи, не є континентом, лише суцільною країною.

Що вяже Індію в суцільну одиницю?

Індуська культура.

Коли б не індуська культура, то Індія давно була б континентом далеко більш зрізничкованим, ніж наша Европа.

Індія, як країна, має й свою спільну мову, — санскрит чейже є мовою індуської еліти. Індія має теж старі політичні традиції своєї колишньої державности.

До анґлійської окупації Індія, як на ті часи, була одною з найбагатших промислових країн світу. Знищена економічно анґлійським пануванням, сучасна Індія вже почиає відбудовуватись. До самостійного життя цієї країни є ще багато перешкод економічного, соціяльно-політичного й культурного характеру, зате домініяльний устрій вже давно Індії належався би, — якщо тепер у висліді цієї війни Великобританія взагалі не втратить цієї »перли британської корони«. Анґлійці Індію завоювали, але не змогли її опанувати за 65 літ панування, від своєї останньої перемоги. 119 літ війни та 65 літ панування не знищили душі народів цього краю. Анґлієць та індус — це два окремі світи, що взаємно себе ненавидять, а в найкращому разі взаємно вважають себе за вищі створіння. Індія живе своїм власним, не анґлійським життям, навязуючи до традиції своєї колишньої великої державности. І в цьому її відпорна сила.

Л. Л.

Причинок до історії українських політичних процесів за Польщі

У 23. числі з 1941 р. „Краківські Вісті" принесли статтю д-ра Стпана Барана п. н. „Політичні процеси за Польщі", в якій автор подав деякі факти, що їх дозволяю собі в деяких точках доповнити. Кожний із нас, що пише на ці теми, має чималі труднощі, бо майже на кожному кроці мусить боротися з браком матеріялів. Зокрема тут, у Ген. Губернаторстві, українських джерел зовсім нема, а польські джерела неточні, а то й зовсім неправдиві. Треба здебільша послугуватися власною памяттю. На допомогу колишніх учасників подій нема чого числити. Я звернувся бодай до двох сотень, або й більше, знайомих мені суджених і засуджуваних, щоби списали все, що тямлять із своїх переживань і мені це переслали, та, на жаль, дістав відповідь аж від... трьох, — повторюю: трьох — осіб! Справді дивує, бо, навіть обурює, та нехіть, чи може відраза писати, чи може байдужність до пережитого у наших людей — і молодих, і в середніх роках, і старих. Це ж невелика праця присісти на один-два вечори й найпростішими словами описати все, що дана людина про дану справу знає, яку брала участь у ній, що переживала в часі процесу, в арештах, за що її судили й т. д. Та, на жаль, є інакше. На це мабуть нема ніякого ліку. Це в нас невилічальна, вже затяжна недуга.

Тому я й не дивуюся, коли в статті д-ра Степана Барана, відомого з своєї совісности й педантичности правника та діяча-публіциста, зайшли деякі помилки, які в інтересі історії треба спростувати, тим більше, що й сам Ш. Автор напевне цього бажав би собі.

ПЕРШИЙ ПРОЦЕС У 1920 Р.

Процеси перед польськими цивільними судами, які йшли проти українських громадян у звязку з визвольними змаганнями, започаткувала судова розправа проти судового радника Івана Масляка й кол. посла Тимка Старуха, обох із Бережан (поминаючи дрібніші розправи). Розправа проти д-ра Теодора Ваня, про яку згадує д-р Ст. Баран, почалася 24. травня 1921 р., а проти бл. п. о. д-р Степана Юрика 31. травня 1921 року, коли розправу проти Івана Масляка й тов. вели від 28. червня до дня 13. липня 1920 р., отже майже на один рік раніше.

У дійсності це був на тодішні часи найбільший і найбільше типовий процес із часів визвольних змагань, в якому засудили Івана Масляка на два роки важкої тюрми за те, що видав необхідні розпорядки, злучені з обовязками повітового комісара, яким він був у Бережанах за українських часів. Справу проти бл. п. Тимка Старуха вилучили і відложили, бо той підсудний важко захворів унаслідок довгого перебування в дуже невідрадних вязничних умовинах. Хоч він потім за кавцією вийшов на волю — кінця розправи не дочекався.

Бл. п. о. д-ра Степана Юрика не обвинувачували у звязку з присудом українського наглого суду, виданим в березні 1919 р. на польських золочівських ворохобників (членів П. О. В.), але за те, що за часів української влади (1918—19 рр.), як священик, у своїх преповідях наклику-вав українців, щоб усіми силами піддержували рідну владу й боронили її проти ворогів. Польський прокуратор признав це як злочин прилюдного насильства з § 87 к. з., через злобні дії у дуже небезпечних обставинах. Цей дивоглядний акт обвинувачення був такий безпідставний, що заст. прокуратора, Ґіртлер, щоб оминути повної компромітації, зголосив внесок відложити розправу, щоб покликати нових свідків; справа вже більше денного світла не побачила.

За відносини в таборі інтернованих у Косачеві коло Коломиї обвинувачували не лікаря д-ра Юркевича, а лікаря д-ра Петра Петрушевича. Розправа проти д-ра Петра Петрушевича розпочалася з великим шумом 23. січня 1921 р., а покінчилася повним погромом заст. прокуратора Ґіртлера, бо присяжні судді одноголосно заперечили всі поставлені їм питання і трибунал мусів звільнити підсудного. Не особа підсудного, як його прізвище було при розправі важне й воно в дійсності сиділо на лаві обвинувачених. Річ ішла про те, щоб висвітлюванням і злобним насвітлюванням менш або більше неправдивих фактів скомпромітувати за кордоном назвище д-ра Евгена Петрушевича, а то в звязку з актуальною тоді дипльоматичною боротьбою за справу Східньої Галичини.

УВО — ЩЕ ПЕРЕД 1923 Р.

Не зовсім вірно також, що польська поліція й прокуратура щойно від рішення ради амбасадорів (15. III. 1923 р.) почала вязати політичні процеси з діяльністю УВО, а раніш спирала їх на підложжі загальної акції галицьких українців проти прилуки Східної Галичини до Польщі.

Всі ми, що тоді жили, добре собі запамятали день 25. вересня 1921 р. Тоді залунали стріли Степана Федака („Смока"), який стріляв до авта, що в ньому сидів начальник польської держави Йосиф Пілсудський та воєвода Грабовський. Федакові грозив наглий суд і послідовно кара смерти. Треба було поліційне слідство так заплутати, щоб поліція й прокуратор не могли їх розплутати в речинці, що його передбачував закон для поведення розправи перед наглим судом. Завдання того піднявся Франц Штик, приятель Федака. Штик виявив у поліційному слідстві, що атентат „Смока" це вислід постанови української тайної військової організації і подав прізвища людей, які опісля засіли, або й не засіли на лаві підсудних. Задум удався і Федак став перед судом присяжних. Вже сам акт обвинувачення закидав Степанові Федакові і дванадцятьом його товаришам (подаю буквальний переклад з акту обвинувачення), „що впродовж 1921 року (тут подана територія) через творення тайних гуртків... повели заходи, які змагали до того, щоб спровадити та побільшити небезпеку для держави... чим допустилися злочину головної зради".

Розправу проти Ст. Федака і тов. визначили на день 6. вересня 1922 р., але відкликано її, бо „захворів" на приказ згори предсідник Маер. Вкінці вона почалася дня 24. жовтня 1922 р. і тривала до 18. листопада 1922 р., себто закінчилася ще далеко перед рішенням ради амбасадорів. Підчас тієї розправи старалися розкрити справу істнування та організаційної системи УВО, що її тоді поляки називали „Воля": ця назва щодня повторювалася устами різних поліц. функціонарів, від Гаха починаючи та на ославленім Кайдані кінчаючи. Пригадую, що ніби-то в часі ревізії знайшли три прикази проводу тієї конспіраційної організації з серпня 1920 р. і вересня 1921 р., які в дійсності достарчив поліції провокатор К. Вже тоді все, що на українському терені діялось проти Польщі, послідовно вязали з тією конспірацією та розмежовували її від українського громадянства, а прок. Ґіртлер у своїх кінцевих виводах запевняв, що ціле українське (руске) громадянство спокійне, мирне й смирне, та запевнював про „льояльносць тей ольбжимей венкшосці сполечень-

---

Б. Л.

У минулім

Краснопуща.

Від малої дитини мав я нагоду дивитися на деякі гарні образи. По подільських дворах і приходствах ходив німець-маляр Швуґер, малюючи портрети, краєвиди й копії святих образів. Малював він також у мого діда в Крегульці, а коли дідо перенісся до Бережан, а пархію в Крегульці дістав мій батько, то Швуґер зимою заходив до нас і також малював, а я годинами цілими сидів при нім, затаївши дух, і дивився. Деякі образи Швуґера особливо з його молодих літ, були справді гарні.

У сусіда виховувався Юрко Райзнер. Співав у церковнім хорі і підготовлявся на сільського вчителя, бо дідо був тоді інспектором шкільним і не одного вчителя виховав та примістив у школі. Але цей Юрко виявляв такий малярський хист, що спів покинув, і на вчителя не вчився, тільки, дякуючи Швуґерові, став малярем. По нім лишилося було в нашій родині декілька його справді дуже гарних праць. Але Юрко залюбився, оженився, прийшли діти, треба було заробляти, а що найпевніші заробітки знаходили тодішні наші малярі в церквах, то став він церковним малярем і на ширшу воду не виплив.

Учнем нашої ґімназії бачив я нераз у палатці ґрафа Потоцького в Раю нутра костелів і палат Ґриґлевського, „Віта Ствоша' (Файт Штосса), Матейка, родинні портрети Потоцьких та декілька цінних творів фляманських малярів.

Але найбільше тягнув мене до себе величавий іконостас у василіянському манастирі в Краснопущі. Був це наш найближчий манастир і до нього ми, ученики нижчої ґімназії в Бережанах, ходили на святого Івана на відпуст.

З Бережан до Краснопущі було малощо не три милі, майже так само, як і з Поручина. Їхалося гостинцем у напрямі Золочева, попри Жуків, Урмань, Розгидів, до Пліхова, там переїздилося греблю і дряхлий місток, а тоді селом і вузенькою доріжкою доїздилося до манастиря. Хто їхав туди, на нудний краєвид нарікати не міг. Куди там! Це один із кращих шматків нашої батьківщини. Високі горби, глибокі яри, густі, дубові ліси, стави, як озера, села на пригірках зі старосвітськими церквами і з огрядними селянськими загородами, — чого ще більше прохожий, чи переїзжий від краєвиду забагати може! І біда не кидалася тут у вічі. Жито, пшениця, картопля, кукурудза, а до того гриби та ягоди в лісі, риба в ставах і ріках, а часом і пакосний дик, застуканий у шкоді, — якось люди жили і з Божою допомогою давали собі раду. У лахмітті мало кого бачилося, курман, куртина, зимою кожух, літом чисто випрана білизна, — усякий хотів по людськи виглядати.

Я дуже любив цю дорогу і, як тільки мав нагоду, радо їхав до Краснопущі.

ства рускеґо, ктура не хвита сеи таких сьродкуф, як боюфкі „Волі".

13. листопада 1922 р. впав від стрілів Романа Луцейка і Василя Крупи поліційний конфідент Михайло Ляновий і в днях 27. до 29. листопада 1922 р. відбувалася перед наглим судом розправа проти них обох, яка покінчилася смертю обох підсудних. У поліційному слідстві поліційний детектив Владислав Демчик (дійсне його прізвище було Преш) вмовляв в обох підсудних м. і. і те, що вони належали до української тайної військової орґанізації і що вони з її приказу доконали вбивства. Підсудні під побоями це признали, але подали фальшиві прізвища тих, що їх мали втягнути до орґанізації, а через те нікого не наразили на небезпеку, лиш самі згинули. Отже і в цій справі поліція і прокуратура вже тоді добачувала діяння української тайної військової організації.

Дня 15. жовтня 1922 р. згинув від кулі гімн. учитель та письменник Сидір Твердохліб за те, що зломав солідарність цілого українського громадянства в справі бойкоту виборів до польського сойму, зголосив свою кандидатуру й активно аґітував за участю в виборах. Дня 6. грудня 1922 р. вдруге арештовано в Катовицях члена УВО Михайла Дзіковського, як утікав за кордон, і він зараз у поліційному переслуханні заявив, що вбивства Твердохліба доконали на приказ УВО; він виявив також орґанізаційну систему, межу й засоби тієї орґанізації. Стверджую, що все те сталося ще перед рішенням ради амбасадорів.

Коли після трьох неудалих спроб зложити лаву присяжних вкінці остаточно почалася розправа за вбивство Сидора Твердохліба й за саботажеву акцію з 1922 р., тоді віцепрокуратор Ґіртлер предложив судові офіціяльний звіт міністерства внутрішніх справ про українську саботажну акцію у 1922 році. Подали в ньому понад 300 випадків саботажу і виразно зазначили, що все це була робота УВО. Зрештою ціла карна справа „Твердохлібівців" від своїх первопочинів була ведена саме проти членів УВО.

„ПАЦИФІКАЦІЯ" ТА ВИБОРИ.

Врешті щодо „пацифікації" з 1930 р., то правдою є, що тодішній польський уряд виправдував її, як відплату за саботажову акцію ОУН, або як це назвала „Сурма" — „Другий частинний виступ" в 1930 р. Але правдою є також, що підчас „пацифікації" нищили також села й околиці, де ніяких саботажів не було, та що сутньою метою „пацифікації" було згнобити українське населення у звязку з виборами. Про це свідчать промови, що їх у січні 1931 р. виголосили в бюджетовій комісії польського сойму тодішні посли Луцький і Матчак, а на пленумі сойму пок. посол Мих. Галущинський, про це свідчить зміст петиції, яку Українська Парляментарна Репрезентація вислала до Ліґи Націй, врешті й голоси декого з самих поляків, як стаття Корфантого у катовицькій „Польонії" та ін.

Вкінці свідчить про це мова фактів, а саме т. зв. „виборчий календар" з 1930 р. Згідно з отим календарем, що його долучили до розпорядку президента польської держави з 30. серпня 1930 р. ч. 61, поз. 492, В. Д. З., начальники громад мали 19. вересня 1930 р. виповнити викази виборців і 20. вересня 1930 р. мали вони ті викази виборців переслати до голови окружної комісії. 27. вересня 1930 р. та комісія викладала викази виборців до прилюдного перегляду, 10. жовтня 1930 р. був останній день перегляду лист виборців, а 11. жовтня 1930 р. останній день для зголошування рекламацій. 16. листопада 1930 р. були вибори до сойму.

Інтенсивна „пацифікація" почалася 16. вересня 1930 р., а покінчилася в половині листопада 1930 р. Це був саме той час, у якому за виборчим календарем увесь загал мав брати живу участь у приготуваннях до виборів і в самих виборах. Мимоходом кажучи, „пацифікація" розпочалася тоді, коли провід ОУН наказав уже припинити саботажі й коли та акція вже дійсно припинилась.

ПРО МОЖЛИВОСТІ РЕВІЗІЇ.

Ще кілька слів про інтерпретацію до розпорядку Ґенерального Губернатора з 19. лютого 1940 р. Той розпорядок знає два роди провірювання вже правосильних присудів польських судів. Назвім один із них „звичайною перевіркою" і другий „виїмковою перевіркою".

Перша з них торкається рішень польських судів, що стали правосильними після 31. липня 1938 р. Така перевірка може бути тоді, коли цього вимагає **загальний інтерес.**

Виїмкова перевірка — про яку говорить другий уступ § 18 того самого розпорядку — торкається справ, у яких присуд польського суду став правосильний перед 31. липня 1938 р. Тоді може вищий німецький суд наказати перевірку справи, але:

1. тільки у **спеціяльно важних випадках,**
2. крім того ще, коли в такому особливо важному випадку перевірки справи вимагає **інтерес німецького народу.**

Одна й друга ревізія процесу може торкатися і карних і цивільних справ, але в усіх справах передумовою мусить бути, що присуд був неслушний, несправедливий і неузасаднений. Ніякий суд у світі не буде касувати слушного присуду.

У карних, зосібна у політичних справах (бо тільки такі нас цікавлять), у справах зперед 31. липня 1938 р. мабуть ніхто із засуджених не зуміє виказати, що німецький народ може мати якийсь інтерес у тому, щоб німецькі суди провірювали його справу.

У випадку „звичайної перевірки", якщо підсудний докаже безосновність присуду, дуже легко вже буде виказати і т. зв. загальний інтерес, бо в загальному інтересі лежить, щоби присуди суду були справедливі, слушні й обосновані.

Зовсім інакше виглядає питання, чи сам засуджений польським судом може мати якийсь інтерес в тому, щоби присуд польського суду перевірювати.

Інтерес може бути матеріяльний, або моральний. Матеріяльного інтересу, здається, ніодин засуджений не буде мати, бо ніхто не винагородить йому тієї матеріяльної втрати, яку він поніс наслідком несправедливого присуду. Держава, якої суд видав несправедливий присуд, не істнує і ніякої шкоди ніхто не винагородить. Свідки, знавці, донощики, що своєю злою волею стягнули нещастя на засудженого, не істнують. Вони — Бог відає де!

Щодо морального інтересу, то дійсно той інтерес міг би бути тільки тоді, коли б річ ішла про одиниці, як вважать, що їм сталася кривда.

СПИСУЙТЕ СПОМИНИ!

Свої уваги дозволю собі закінчити тим самим покликом, що ним і починав їх: хай усі, кому тільки дорога історія нашої батьківщини, списують пильно все те, що пережив і що завважив, бо в той спосіб причиниться до збагачення рідної історії та збереження її для сучасних і грядучих поколінь.

Д-р Степан Шухевич.

ЗАМАХ НА ДОНЬКУ КОРОЛЯ ЄГИПТУ

МІЛЯНО, 8. II. — Щоденник „Попольо д' Італія" подав вістку про невдалу спробу схопити доньку короля Фарука. Ранком палатна служба в королівському замку в Абдіні завважила трьох підозрілих мужчин: одного грека й двох муринів, що скрилися біля огорожі парку. Недалеко пристанув самохід. Якраз тоді в парку перебувала королівська донька Феріяля. Коли один з муринів хотів схопити її, палатна сторожа перешкодила йому та арештувала двох злочинців. Один мурин втік. Зловлені признались до наміру схопити й вивезти дочку короля Єгипту.

= 1 МІЛІОН ГЕКТАРІВ ЗЕМЛІ, що її досі займали спортові та ґольфові площі, передадуть з весною в Анґлії під управу.

Але з Поручина пішки було туди багато ближче. Щоб тільки дібратися до ліса, а тоді вже лісом, лісом ішлося так довго, поки нараз перед тобою не відкрилося широка, спадиста долина, з трьох боків окружена лісистими горбами. З середини тієї просторої долини підіймалася вгору величава трьохбанна деревляна церква, а за нею мурований, одноповерховий василіянський манастир.

Око, що довгий час не бачило нічого, крім густих пнів та зеленого мережива листя, нараз здивовано гляділо на чудовий краєвид і на єдину в нас таку величаву будівлю, як краснопущецька церква з половини XVII. століття. Не знаю її вимірів, та думаю, що всі інші деревляні церкви, що їх я бачив, були куди менші й багато нижчі до того часу, поки її ґонти критих бань не побив бережанський бляхар Померанц блискучою бляхою. Побиваючи, попсував шляхотну форму бань, а бляха, як матеріял, не заступила гідно колишньої сірої ґонти. Церква складалася тепер неначе з двох, незгармонізованих зі собою частин: з долішньої, темносірої, деревляної і з горішньої, ясноблискучої, бляшаної. І ліхтарні під хрестами не були вже такі гарні, як колись: вони неначе змаліли й посліпли, а хрести на них трималися так якось непевно, що, казав би ти, ось-ось їх вітер поскидає вдолину.

Камяний манастир за церквою не звязувався з нею, але й не псував того могутнього враження, яке вона викликувала в душі захопленого глядача. Подобала на велитня, що майже триста літ перестояв на відшибі політичних і культурних рухів, як один із посередників між небом та землею. Приймав молитви цілої низки поколінь та в тихі, самотні ночі передавав їх до Бога.

Хто перший раз переступив поріг краснопущецької церкви, ставав здивований, а з грудей його добувався оклик захоплення: „ах!" Перед ним здіймалася велитенська, густо різьблена й суто-золочена стіна з численними високомистецькими образами — її славний іконостас. Бачив я їх чимало, між ними богородчанський, рогатинський і дрогобицький, але ніодин із ним, як синтеза архітектури, різьби та малярства, не вражав мене так сильно й не залишив по собі такого відгуку, як краснопущецький.

Ажурові стовпи, густа плетінка виноградних віток, листків і китиць, а до того так люблені в нас соняшники, творили таке вибагливе тло й таку багату оправу для численних, високомистецьких образів, що кращої навіть уявити собі не було можна. З Божої ласки мистець проектував цей архитвір і не будь-які різьбарі та малярі переводили його задум у діло.

Кажуть, що василіянська традиція зберегла була імена двох із них, але тільки імена і тільки двох, а працювати їх мусіло багато більше, бо це був твір великих розмірів і не малої праці. Та ще казали мені, що ці два були ченці, що молилися і працювали, а Бог помагав їм у їхній побожній роботі.

(Далі буде).

Як треба працювати

ПРО ЦУКРОВАРНЮ У ПЕРЕВОРСЬКУ ТА ЇЇ ТВОРЧУ ВАРТІСТЬ

Коли порівняти свідомість українських мас за останніх 20 років, то треба подивляти поступ у цьому відношенні, беручи під увагу ті умовини, серед яких доводилось жити під Польщею. Заслуга тут у першу чергу численних наших організаторів, таких, як різні кооперативи, „Просвіти", „Сільський Господар", Жіноче Т-ва, „Соколи", „Луги" й т. п., які давали змогу реальної, позитивної праці. Праця була тим гартом, що насталювала український організм у боротьбі з польонізацією, споюючи його в одностайну ланку.

Польська влада це добре розуміла й тому свою політику винищування спрямовувала саме проти цих організацій, проти тієї вольової ідеї організованости і праці. Тому реальна, позитивна та організована праця мусить залишитися і надалі нашим головним завданням, як це було у нас перед війною. Події, серед яких живемо, вимагають від нас ще більшої напруги.

Тому сумно дивитися тепер, як українські інтелігенти, що ще донедавна совісно працювали, засукавши рукави, в якійсь з наших організацій, при теперішніх, ще більш відповідальних часах, спочивають блаженно на лаврах, або протирають штани в каварні, дискутуючи над тим, що „було б, як би було", або як би сталося те, чого ще не було... Дискутують інколи з таким завзяттям та з такою арґументацією, що аж очі вибивають...

Ото ж тим більше мусимо радіти, коли серед таких умовин завважуємо реальні прояви, позитивної нашої праці. Такі випадки слід підкреслити та показати іншим: ану ж захопляться прикладом і інші!

ІЗ РУМОВИЩА — ФАБРИКА!

Маю на думці життя та працю українців у Переворську, зокрема двигуна того життя, головного директора цукроварні, інж. М. Ґонти-Скрипченка.

До війни ця фабрика була пристановищем різного ендецького елементу (можна собі уявити, скільки тут працювало тоді українців!) По сильнім налеті ще в перших часах війни цукроварня перетворилась у купу румовища. Та ще й потім спалив її місцевий елемент, що скористав з нагоди потрабувати рештки запасів цукру.

Ото ж по закінченні війни зібралися коло руїн фабрики німецькі фахівці й радили, що з нею робити.

Один з тих фахівців, а саме інж. Скрипченко висунув таку пропозицію: урухомити фабрику впродовж $2^1/_2$ місяців, щоб використати осінню кампанію. Хоч така пропозиція була майже фантастична, але дуже приманлива й тому комісія її прийняла.

Закипіла праця під проводом інж. Скрипченка. Без відпочинку працював він день і ніч, звозив залізо та машини з одного фабричного будинку до другого, „латаючи діри" машинами з рафінерії; чого не можна було дістати, замінював різними „ерзацами", часом власного вндуму; а лінтаїв і шкідників просто за к мір — і за двері... Вислід — майже неймовірний: рівно за 43 дні (від 21. X. до 3. XII. 1939 р.), себто на 12 днів раніш, ніж передбачували, фабрику пустили в рух.Сила характеру, організаційний хист та спритність керманича праці перемогли всі сумніви й перешкоди.

На другий рік поправили будинок рафінерії, а з решткн машин зробили фабрику олію, що виробляє до 1.000 кґ. денно, та фабрику мармоляди, з продукцією до 15.000 кґ. мармоляди денно. При одній і другій фабриці влаштували добрі хемічні лябораторії, так що продукція відбувається під повним науковим доглядом.

ПЛЯН, ОХОРОНА І ВИШКІЛ

Га творець тієї відбудови ніяк не хотів на цьому зупинитися. Він поставив собі нові цілі та устійнив нову програму для дальшої праці: зробити фабрику, по змозі, найрентовнішою, підвишивши продукцію цукру та зменшивши до мінімума крадіж буряка та цукру, що раніше, до війни, приводило до стотисячних недоборів.

Для здійснення цього завдання треба було зовсім реорганізувати фабрику, повикидати здеморалізований елемент, який іронічно підсміхався або шкодив, та замінити його надійними співробітниками й робітниками, передусім добрими фахівцями. З задоволенням можемо ствердити, що на такі посади були покликані у поважній частині українці. Щоби зліквідувати шкідників у фабриці раз назавсіди та запобігти їм наперед, інж. Скрипченко доручив охорону майна та порядку на цукроварні вишколеній сторожі. Дисципліна серед отих сторожів фабрики, строга й зразкова.

Старі приймачі буряків, бурячані контрольори, за яких інколи „щезали" десятки ваґонів буряку, були замінені новими. А щоб їх якслід вишколити, зробили для них відповідні вишкільні курси.

Взагалі, часу на фабриці даром не гають, навіть зимою, коли на цукроварні звичайно майже нема ніякої роботи. Отож у зимі ведуть обовязковий для всіх службовиків бурячаного відділу (організація й контроля управи буряків) фаховий курс про культуру цукрового буряка. Для механіків та слюсарів улаштували механічно-автомобільні курси; для жіноцтва — санітарні; потім для всіх разом — ще курс німецької мови й т. ін.

Сміло можна сказати, що завдяки інж. Скрипченкові Переворськ вибився на перше місце, як наша наймогутніша західня передова станиця на границі польсько-української етнографічної території. В ньому кипить реальна, продуктивна праця, ведена невсипущою енерґією директора фабрики. Праця ця може бути прикладом для багатьох наших діячів та директорів, особливо щодо затруднювання українських інтеліґентів та робітників. Цей суспільний момент є такою позицією у білянсі праці керманича нинішньої цукроварні в Переворську, якою не може похвалитися ніодин інший український керманич ніякого підприємства у Ген. Ґубернаторстві. Інша річ, що у звязку зі своєю працею інж. Скрипченко має чимало турбот та особистих прикрощів.

УКРАЇНЦІ У ПЕРЕВОРСЬКУ

А як живе вже досить численна в Переворську українська кольонія?

Мало не як у біблійному раю, коли йде про гармонію співжиття представників різної породи. Ніякої партикуляції, ні партійної, ні територіяльної різниці в Переворську не визнають. Вимагають одного: охоти й уміння працювати.

Цукроварня — це осередок українського життя не тільки для Переворська, а й для далекої околиці. Всі національні свята тут відбувають і гості зїзджаються відусіль. При фабриці є українське касино, читальня, товариство українських жінок, шаховий гурток, спортові гуртки, тощо (як Секції при місцевій українській допомоговій Делеґатурі), окрема українська школа, навіть свій священик.

Німці вже давно звернули увагу на дібності нашого земляка з Переворська та помістили низку статтей у своїй пресі (у Ген. Ґубернаторстві і Райху), вихвалюючи його організаторський хист. Навіть сам Ґенеральний Ґубернатор відвідав літом фабрику ти висловлював своє найбільше признання для створеного там діла.

Автор цих рядків у службових справах провів тиждень на фабриці у Переворську, придивляючись діяльности працівників, і наперекір усяким сплеткам міг переконатися, що праця, яка там іде, дійсно варта того, щоб про неї згадати.

Д-р М. Васнлів.

З голосів преси

„Війна на два фронти"

В Англії все більше говорять про конечність втягнення Німеччини у війну на два фронти. Про даремність таких спроб пише останній **„Фелькішер Беобахтер":**

„Якщо Німеччині Вільгельма не пощастило у війні на два фронти, то політичним завданням нац.-соціялістичної Німеччини було взагалі не допустити до створення для німецької армії ще раз такого положення. Всі ще добре памятаємо, як розвязав це завдання у мин році державницький ґеній Фірера. Величність цього подвигу стає нам знову перед очима, якщо пригадаємо собі, чого сподівалися англійські воєнні підбехтувачі, плянуючи цю війну: Чехословаччина мала стати летовищем, себто випадним середовищем для протинімецького летунства. З першого дня виповідження війни мала вона забезпечити панування в повітрі над Німеччиною. Польща мала наступати зі сходу і маширувати на Берлін. Її плечі мав забезпечувати союз із Совітами. Франція мала наступати на лінії Рену й знову, як у 1923 р., заняти басейн Рури. Англія хотіла Німеччину бльокувати та виголодити її жінок і дітей. Навіть від Італії сподівалися невтральности, з якої можна було б витягнути політичні та мілітарні користі.

Дипльоматія Фірера знівечила всі ці пляни".

Потім прийшов плян Англії, щоб помагати ніби то Фінляндії, яка була у війні з Совітами. Дійсною метою цього пляну було обійти хитро Німеччину від півночі. Це не вдалося, бо Фінляндія заключила тоді мир з Совітами. Далі прийшла невдала спроба з Норвеґією та розвал Франції. Тепер дійшло вже до того, що континентальна Европа творить фронт проти ворожої для неї англійської держави.

„Це нездійснені мрії англійських газетних стратегів, якщо вони нині утотожнюють свої війська в африканській пустині із своїм балканським фронтом з 1917 р. чи 1918 р. Вони мусять перш за все зрозуміти одно: береги континенту стережуть і боронять сьогодні війська держав осі. Націонал-соціялістичний провід держави розпоряджає тепер боєво досвідченою і могутньою воєнною потугою, такою сильною і такою великою, якої ще не було в цілій воєнній історії Німеччини. Це найбільша воєнна потуга світу. Ця потуга звільнила европейський суходіл від британської інвазії. Закон почину (ініціятиви) лежить необмежено в її руках та в руках німецького воєнного проводу. Кожної хвилини може вона зосередити свої сили там, де хоче й де вимагає цього конечність.

...Цей стратегічний аванс не наздожене вже ніяка сила світу. Він дасть змогу Фірерові остаточно розбити **на фронті** Англію **в** час, який він сам призначить".

З ґазетою під пахою

З ВРАЖІНЬ УКРАЇНЦЯ, ЩО КОЛЬПОРТУВАВ НІМЕЦЬКУ ПРЕСУ

(Від власного кореспондента).

Відень, лютий 1941.

Незбагнені є шляхи людини. Кидає тобою доля, як хоче й куди хоче, пхає на, але здебільшого таки під віз. Снідаєш тут, вечерю можеш їсти в зовсім чужому місті, вагон стає хатою, скромний і легкий куферок — усім рухомим майном. Так вискочив і один земляк одного морозявого дня з копальні потасу, в якій працював довгих пять місяців, і де встиг уже зжитись із такими ж, як він, скитальцями. Місяць побув перекладчиком у таборі полонених, десять днів заступником „лягерфірера" в таборі при автостраді — й одного дня виліз з вагону на Вестбангофі у Відні.

Відень — прегарне, романтичне місто, але, як кожне міліонове місто, неввічливе до зайд. Неввічливе до того, що багато таких, як той земляк, мусіло мабуть виїзджати туди, звідки приїхали. І той земляк чіпався за всі дошки й бритви, щоб залишитись.

— Розносити ґазету? Чому ні? — подумав він, коли на його столику стояло вже добрих десять коперт з відмовною відповіддю від різних фірм і коли випадково попала йому в руки летючка одної фірми, яка запрошувала кожного дороблятись на кольпортажі. На летючці не було дати, невідомо було, чи вона ще актуальна, але він написав. Три дні пізніше прийшла відповідь: в год. 8 вранці зголоситися.

Фірма займає при одній з центральних вулиць цілий поверх. Молодий шеф, німець з Альтрайху, був дуже ввічливий, розумів добре положення українського скитальця й додавав, як міг, духа. Наш земляк, зрештою, не тратив його. Працював колись в ґазеті і хоч кольпортерського діла не знав, проте не цурався пізнати його.

— Дістанете десятий „бецірк", урядовець поїде з вами, покаже вам, як це робити, від брутта маєте 15 відсотків.

Вписали новоприйнятого в окремій кімнаті в листи співробітників фірми (23 таких було і стільки ж урядовців) й передали до адміністрації. У велитенських її кімнатах стояли на полицях аж під стелю стирти журналів, чистота незвичайна. Нашому „героєві" передали цілу вязку абонаментних карточок, яких 400, вирахували більш пів тисячі журналів на суму 124.20 РМ., дали шкуряну торбу-наплечник і обяснили, в чім діло. Треба було рознести у „бецірку" людям, що їх окремі службовики звербували вже давніше на передплатників (передплата найменш рік!), різні часописи, інкасуючи за кожне число гроші. Журналів була стирта, добрі вигляди заробити за один день 15—20 РМ. Після підписання посвідки на відбір стільки-то примірників, — трамвай, година їзди й обидва людці, себто новик та ввічливий інструктор фірми, що теж починав колись від кольпортера, висіли на Сімерінґ-Гавптштрассе. В десятьох хатах були вони разом, потім інструктор вернувся до бюра і залишив кольпортера самого.

Та ескапада дала жменю цікавих спогадів. Праця кольпортера такої великої фірми не найгірша, зокрема якщо він знає вже свій район і своїх постійних відборців. На кожний випадок цим хлібом живуть у Відні сотні людей і навіть старші з них не нарікали. Розкладають собі працю рівномірно, не перетомлюються, знають свій терен.

Але українському гостеві на віденському ґрунті не йшло так легко. Прийшлося шукати за кожною вулицею і кожним числом, крутитися у плутанині провулків і поперечниць. Ще добре, що у Відні на кожних дверях табличка з прізвищем. Подзвониш, карточка в одній руці, ґазета у другій.

— Гайль Гітлер! Я приніс вам, пані, ваш часопис. Двадцять пять феників. Дякую! — перечеркнув олівцем число на карточці й далі. Тобто на чергові поверхи, до пятого включно, або вниз, на вулицю, під чергове число, на чергові сходи.

Торба, діявольська, страшенне тяжіла. Старі кольпортери радили залишати її у брамі, коли лізеш вгору, але земляк боявся рискувати. Лазив по подвірях, офіцинах, крамницях, варстатах, але здебільшого по віденських хатах, де повторявся привіт і тільки журнали в руці змінялися: найбільш ішла „Вермахт", потім „Ельтернварте", „Арбайт унд Шверт", „Кріґсмаріне", „Унтер дер Лінде", „Н. Моден", „Гандарбайт", „Швельбхен" і інші. В кишені дзвонили мідяки, щораз більше й більше. Першого дня кольпортер з острахом спостеріг, що не зробив ані третини партії, запала ніч, боліли ноги, скаженно пекли від гемонської торби рамена і плечі. Він був у яких 100 хатах, зробив щонайменш 60—70 поверхів туди й назад. Спав, як убитий.

Другого дня було лекше. Частину „товару" лишив у хаті, забезпечився у плян міста, знав, як находити числа. Трапилися й велитенські чиншеві доми, що їх управа міста Відня будувала для робітників. В одному з них було 17 сходів по 4, в другому 34 по 5 поверхів. Малі оселі. Тут бодай не треба було літати й можна було залишити у цих домах добру третину „товару". В кишенях шелестіли вже грубі банкноти, а голова ходором ходила від вражінь. Не диво ж: сотні дверей, сотні мешкань і облич.

Третій день був найгарячіший. Треба було скінчити роботу і прийшлось від 8-ої вранці до 8-ої вечора рознести часописів стільки, скільки у двох попередніх днях. Правда, в затемненому Відні було ще трудніше орієнтуватись, віднаходити числа і двері, але добрі люди справляли. Ввечорі в торбі було тільки яких 50 зворотів (не застав нікого в хаті) і промоклий від снігу, в черевиках, що розлізлись від ходи до решти, можна було сказати: зроблено .

Увечері того дня земляк передумував новий життєвий досвід. Безперечно, праця кольпортера в міліоновому місті не важка, якщо є міцні мязи, міцні черевики, на дворі погода й добра округа, бо на третій день прийшлось напр. вилізти поза місто, де були вже по подвірях кози й кури, треба було робити довгі віддалі, але де тимбільше люди ждали на ґазету. Очевидно, чергового тижня можна було „зробити" цю округу в двох днях, бо вже було знаття, куди ходити і що. Відомо було також: „клієнти" майже всі — жінки. Це жінка у Відні дбає про часопис для себе, чоловіка й дітей. Вона платить. Потім: краща пора для кольпортера — пополудне. Вранці в хаті робота, закупи, нервовість. Після обіду всі мають добрий настрій, ґазета приходить впору. І додаймо, що віденці люблять ґазету, вітають кольпортерів усюди ввічливо, рідко хто схмариться. Не дивляться ніяк на кольпортера, як в нас, мовляв — непрошений гість. Ще одне: в тих сотнях хат, що їх приходиться впродовж дні бачити у Відні, незвичайна культура. Навіть у бідних є чисто й привітно, а якось десь цього нема, то згори вже відомо: це не німці й не віденці.

На тисячах табличок на дверях можна вичитати усякі прізвища: мадярські, чеські, італійські. Найшлося дещо із рідних. Був і Емеріх Стодола і Альфред Пиріг і Грета Грицко. Шкода, що наш кольпортер не записував. Популярною у Відні фільмовою зіркою є Аніта Комар, а в першому концерті з нагоди роковин Ґрільпарцера виступала мин. тижня відома співачка Еріка Рокита. Аж хочеться сказати за Чарнецьким:

„Іване без роду, Іване без долі,
куди не ходив ти..."

Один із тих Іванів здавав чергового дня рахунок у фірмі зі своєї кольпортерської експедиції. Чистого прибутку за три дні мав він 15 марок 16 феників. Правда: півтора марки пішло на трамвай, але якби був далі залишився в цьому терені, міг ці самі гроші заробити в двох днях. Шеф був вдоволений, обіцяв дати кращу округу й додаткові харчеві картки, як для важко працюючого, але наш земляк подякував. Він мав уже інше місце, хоч не зарікався, що на майбутнє знову візьме шкуряну торбу на плечі.

Той українець, що попробував кольпортерської праці у Відні, уже вміє оцінити належно й працю кольпортера українського друкованого слова, що йде у громадянство, **яке до книжки ставиться з резервою, а на часопис усе ще дивиться, як на люксус або зайвий видаток.**

Треба співчувати з українським кольпортером, цим справжнім „невідомим вояком" в армії борців за українську культуру.

Анатоль Курдидик.

Українська книжка

З приводу вистави української книжки в Кракові

„Кракавер Цайтунґ" в 30. ч. помістив таку рецензію про виставу української книжки:

„Українське Видавництво" у Кракові уладило у своїх салях виставу книжок. Вона викаже досягнення цього молодого видавництва, що ставить собі завдання, дати українській національній ґрупі в Ґенеральному Ґубернаторстві нову, добру українську книжку.

В цьому одному році Видавництво, що почало свою працю без ніякої спадщини, видало вже поважне число книжок. 127 назв книжок виставлено на цій виставі. Крім цього виходять: щоденник, тижневик і три місячники. Всі видання видруковані старанно, деякі книжки мають замітне, мистецьке оформлення.

Особливу увагу звертають на себе твори українського національного поета Тараса Шевченка, не тільки книжки, але й репродукції рисунків і малюнків цього універсального ґенія. Частину вистави займають українські наукові твори та історично-культурні книжки. Це видання Наукового Товариства ім. Шевченка, Наукових Інститутів у Берліні й Варшаві та різні видання Українського Вільного Університету у Празі. Стародруки й фотокопії рукописів з XIV. і XV. ст. доповняли збірки.

Окремий відділ на цій виставі книжок займає українське мистецтво. Звертають увагу вибагливі екслібриси, що у своїй різнородности виявляють гарні мотиви українського народнього мистецтва. Гуцульські різьби в дереві, мальована кераміка, і передусім гарно розмальовані писанки, виявляють здорове мистецьке почуття українського народу.

Вистава ця передусім призначена для німців, та має на меті познайомити краківських німців з виданнями „Українського Видавництва". Тому в окремому відділі зібрані праці німецьких авторів про Україну та книжки українських авторів в німецькій мові, що були надруковані в Берліні, у Ляйпціґу й Відні, збірні твори українських письменників і поетів, українські ноти монографії, твори з історії та з історії літератури.

Салі „Українського Видавництва", в яких відбувається вистава, прикрашені картинами й плякатами, які видано в одному році існування Видавництва. Також цікаві етноґрафічні карти Ґенерального Ґубернаторства та діяґрами, що унагляднюють розселення українців по цілому світі.

Література й Мистецтво

Леся Українка й сучасники

Леся Українка жила в добі, коли ми всі, к звані свідомі, активні українці (і мабуть тільки — наддніпрянські) стояли твердо ідеологічній Шевченковій плятформі:)бніміте ж, брати мої, найменшого брата".

Всі ми, як один чоловік, у найліпших ривах нашої душі змагали до того, щоб шими силами, нашими здібностями, запам і майном служити „незрячим" „гречком", — бо ж так і звалась тоді вся наша аця — служба народові. Без ніих лапок, без патосу чи іронії, був це, так вити, наш буденний, працьовний термін. Ми вважали себе, та й інші нам — „творм громадської опінії" часто говорили, що були „думаючою частиною" нашого громадянства. Ми глибоко вірили, зокрема у бі до революції 1917-го року, що наша :алістична служба рідному народові була ка певна й проста путь, що кожен, хто ієї хоч трохи збочив, прогрішився проти іх святощів, національних і вселюдських. і й уся мусіли віддати свої сили широким сам. Тому тоді нам все було ясне: це — рога, а це — провалля, це чорне, це — іе, це добро, а це — зло. Власне не було іких ширших питань, крім дрібних технних: як побороти перешкоди уряду та взяти коштів для просвіти мас?

А отже і в ті часи між нами жила і діа людина, що її спосіб думання був інй. Була це дрібненька, назовні безбара жінка, без ніякої жіночої кокетерії, наь без смаку вдягнена, гладенько зачеса, незугарна з лиця, тиха й задумлива поать. І хоч була вона сталою нашою попутцею, явно відрізнялась, чи, ліпше сказати відхилялась від нас усіх — чужих і своїх евних — на якусь окрему, самостійну доркку. От так, ніби всі ми йшли широким вним, утертим шляхом, — а вона — сь побіч, збоку вузеньким прóтоптом, де жна було ставити ногу за ногою.

Це була Лариса Косач, всім відома під її евдонімом. Сьогодні всі величають Лесю країнку й кожному відоме сказане про неї Франком крилате слово. Тоді ж між нами нею стояла перетинка, що з кожним ном роком її життя товщала й міцнішала.) ж ми все йшли тим самим утертим шляом просто вперед. Вона ж відхилялася дай далі, на нашу тодішню думку — в прямі пущі". Навіть для декого вже почило виринати тут питання, чи таки й справвона — нам попутниця?

Бо ж ми, тут скажу, майже всі, вірні Шевченковим заповітам, усе репрезентува і отих 88% „живих земляків" - гречкоів, що ними була населена Україна. Леся ж ддала себе до репрезентації іншій, тоді істільки дрібній ґрупці — українському обітникові, що фактично був земляком ще ненарожениим". Природньо, що їй якось не аходилось праці в нашій „скрині завіту" - в Товаристві Поступовців. Але, що цілом осамітненому бути дуже важко, — вона пішла до соціял-демократів.

Було ще трохи дивно, — бо ж тоді ще и кожне слово вважали за чисту монету, - що їй, як-не-як дідичці, не було чого роити й між робітниками. Хіба, що пішла она своєю стежкою з ними для вияву якогось протесту. Так здавалось тоді, бо ж ся Лесина поведінка, а ще більше літерарна творчість, дуже нагадувала суцільний отест і опозицію до поглядів, що істнували між українськими діячами. Ми потребували популярних брошур „про козаків" і льки між іншим про татар і турків, — ми отребували відгуків на сучасність, Леся ж півала про часи далекі. людей чужих, ігноруючи потреби дня. Ми потребували духового піднесення, узнання нашої офірної праці, а Леся пророкувала нам усякі біди, й, при характеристиці українців, переважно оперувала слівцем „раби". Нащо ж це? Нащо ж марнується такий талант? Щоправда, були й такі, що не узнавали за нею ані таланту, ані знання мови. Її ж чужу тематику пояснювали тим, що вона не знає української історії. Певніше, що й сама Леся ясно це бачила й тому в нашому товаристві щодалі тим більше поводилась, ніби чужа, І як же було нам почувати Лесю собі близькою, чи зрозуміти її тугу та її інтенції?

Інша річ нині, коли над нашим життям пронеслось стільки хуртовин, стільки протекло води й крови. Тепер видніше, що Леся й не могла бути з нами заодно, як не була вона заодно й з своми партійними „товаришами". І не тому, що вона була „єдиним мужем" між нами. Ділило нас не те: коли нам певні речі були очевидні й ясні, їй вони почали здаватись неясними й хибними. Наша „служба народові" видавалас їй дрібною й нехосенною. Бо ж для неї це було піклуванням про найпримітивніших „феллагів та паріїв", „рабів", що за них „нема гірших на світі", піклуванням малісеньким, дрібязковим, що — як і кухоль води конаючому, — нічим не облегчує страждань, не може відвернути смерти, дарма, що може це добрий засіб, християнський. Леся бачила, чи — власне — мабуть ще не бачила, але вже відчувала міцно, що наша широка дорога сантиментальної „любови до меншого брата", з усіми отими „хожденіями в народ", палкими деклямаціями віршів Шевченка, копійчаними брошурами все про те, — „хто ми й скільки нас", великим словесним студентським запалом, що часто зникає з отриманням докторату й слушної посади, — все це була солодка водичка з маленької пляшечки, якої не магло постачати для праці великого народнього млина. Леся відчувала, що десь треба шукати іншу рушійну силу для відродження й розбуркання тих, що були, як вона казала на всякі способи,—„в думці вільні, а в житті раби". Саме таким природнім контрастом для „гречкосіїв" були робітники, і Леся звертала сь у їхній бік. Але... не знайшла і там „попутників", коли у вірші іронічно питалася „товаришів": — Чи ж може маєте якусь кращу путь? Була це іронія, більша, ніж напевне гадала й сама Леся, бо останні світові події доказують, що ставлення лише на одну клясу, а не на всю націю, хибне. І тому Леся-Касандра кричала в розпачі:

— „Я мушу знать...
Що тут мені товаришів нема".

А дійшовши до „Путі", пересвідчилася, що „нема у тьмі ні впину, ні дороги, нема й мети..." Дійшовши ж до такого пересвідчення, почула себе цілком самітньою, бо ж була й незрозуміла й нерозгадана. Та й чи могли її розгадати чужі, коли вона й сама оформила лише свій неґатизний світогляд: як Касандра вона зрозуміла лише, що довкола неї — зло, однак рецепти, як змінити його на добро в тій дійсності, вона знайти не могла, хоч і прагла всією своєю стотою одного: — „Світла! Світла!..."

Але, на свій час, Леся Українка була одною з тих нечисленних, що вміли думати. Та ж безрадісна тогочасна дійсність заплутувала й її думки. Може, коли б передчасна смерть не вирвала її з українських рядів, коли б вона дожила до народнього здвигу, зуміла б вона свою велитенську духову силу й надзвичайну інтеліґенцію вжити для виховування свідомих народніх провідників, без яких „раби німі" все сидітимуть там, де ворог гукатиме їм, як гукав і Лесі Українці:

„Fiat nox!" („Хай буде тьма!")

В. Королів-Старий.

Роковини Фр. Ґрільпарцера (1791—1872)

В половині січня ц. р. обходили в цілій Німеччині, а передусім у Відні, де він жив і працював, 150-літні роковини народин великого німецького драматурга Франца Ґрільпарцера. Його творчість, не зовсім зрозуміла його сучасникам, стоїть нині зараз побіч Ґете й Шілера. В час великого розпорошення німецьких сил дав він у своїх писаннях один з нечисленних, вислів цієї єдности, що її здобула Німеччина нині.

Кілька фраґментів та анекдот з його творчості подаємо тут.

НЕВИМОВНЕ ІМЯ

Лорд Байрон мав раз реферат про Ґрільпарцера в одному з лондонських клюбів. Хтось йому звернув увагу, що майже неможливо вимовити те імя, на що Байрон відповів: »Світ, хоче, чи не хоче, а мусітиме привикнути до вимови цього імени!«

*

Коли раз говорили в товаристві на релігійні теми, Ґрільпарцер сказав:

«Так так, — у церкві співають найголосніше завсіди ті, що мають фальшиві голоси».

*

Між Ґрільпальцеровими писаннями знаходиться також і розправа про музику, яку музикологи вважають одніею з найкращих теоретичних розправ про музику. Перша, оголошена 1812 р., поезія Ґрільпарцера, була похвалою для музики. Бетовена він знав і був його другом. Про одну свою стрічу з Бетовеном оповідав він так:

«Коли ми посідали за стіл, пішов Бетовен до другої кімнати і виніс сам пять пляшок вина, з чого одну поклав перед тарілкою Шіндлера, одну перед своєю, а три останні перед моєю, щоб так наівно зазначити, що я можу собі пити, скільки хочу».

*

Славна мова Ґрільпарцера над домовиною Бетовена висловлює ввесь подив поета для музичного генія.

«Він був мистцем, і хто може стати обіч нього? Так, як беґемот пропливає моря, так і він перелітав границі свого мистецтва — від воркотання голуба до грюкоту грому, від штудерного вихісновування власних мистецьких засобів — аж до жахливої межі зображене переходило в непіддану ніяким законам, самоволю, боротьбу стихій — усе те вмів він переміряти й схопити...»

З епіґрам

ДЕНЬ НАРОДИН (У 80-ЛІТТЯ)

Літературний фонд на ювілеї
Твоїм іменням названо. Що ж, рад?
Чи що дістав з оказії цієї?
— Ах, певно: літ 80.

НАГРОБНИЙ НАПИС ДЛЯ МЕТЕРНІХА

Для слави спізнений своєї, гляньте — от!
Правовости лежить тут Дон Кіхот,
Брехні і правді притинав він хвіст,
Водив він інших і себе за ніс.

ПОСТУП

Все далі мчить ваш ґін завзятий,
Вперед! — Країну шал напав:
А я хотів би там стояти,
Де Ґете з Шілером стояв.

СВІТ НАВІДВОРОТ

Літературні критики
На мене вигострили кли,
Так, мов би я був критиком,
Вони ж поетами були.

(Пер. Ю. Б.)

ВІЙНА В МИНУЛОМУ І СУЧАСНОМУ

Війна в пустині

Є це своєрідна війна — та війна в африканських степах та пустинях. Цю війну та її можливості можна лише тоді як слід зрозуміти, коли мати перед очима незвичайно важкі теренові та кліматичні умовини, серед яких та війна ведеться. З африканських теренів війни після захоплення італійцями англійського Сомалі влітї м. р. найбільш активним тереном війни є *північна Африка*, чи докладніше — пограниччя Єгипту і Лібії.

Ґеографічне положення Лібії

З італійських воєнних комунікатів знаємо, що війна в Лібії ведеться у східній її частині Киренаїці, здебільша здовж побережжя Середземного Моря. Про поважніші бої в глибині краю майже не чути. Яка ж цьому причина?

Лібія — це великий, слабо заселений, степовий та пустинний край,простором на около 1,750.000 квадратових кільометрів, з населенням, яке не доходить навіть до 1-го міліона душ. Всі важніші місцевості Лібії, так торговельні, як і укріплені, положені безпосередньо на побережжі Середземного моря. Одинокою управною полосою в Лібії є вузьке смуга здовж моря, за якою іде на яких 100 км. широкий пояс степу, що з черги переходить в неприступну й непрохідну пустелю. В полосі степовій розміщені дуже нечисленні місцевості, а в пустині поза нечисленними надграничними фортами, лише оази з кількома пальмами та джерелом чи керницею.

Кліматичні умовини

Майже ціла Лібія має субтропічний клімат, лише побережжя має дещо лагідніші умовини; більше дощу і менші спеки. Поза тим майже в цілім краю пересічна температура влітї виказує понад 30° Цельзія, а в найгарячішій порі року доходить і до 50°. Дощевих опадів влітї майже нема, чи радше — над морем вони є, але дуже невеликі. Лише в зимових місяцях, себто від листопада до лютого, температура в Лібії уподібнюється дещо до европейської і ця пора року відповідає менше — більше нашій вчасній осені. Дощеві опади є тоді більші, декуди навіть дуже великі. в гірських околицях, а пересічна температура вагається коло 10° Цельзія. Тільки в тих місцях є можливі більші військові операції, бо в іншому часі так люди, як і звірята не в силі витримати рівночасно надмірних трудів воєнних і кліматичних.

Комунікаційні шляхи в Лібії та Єгипті

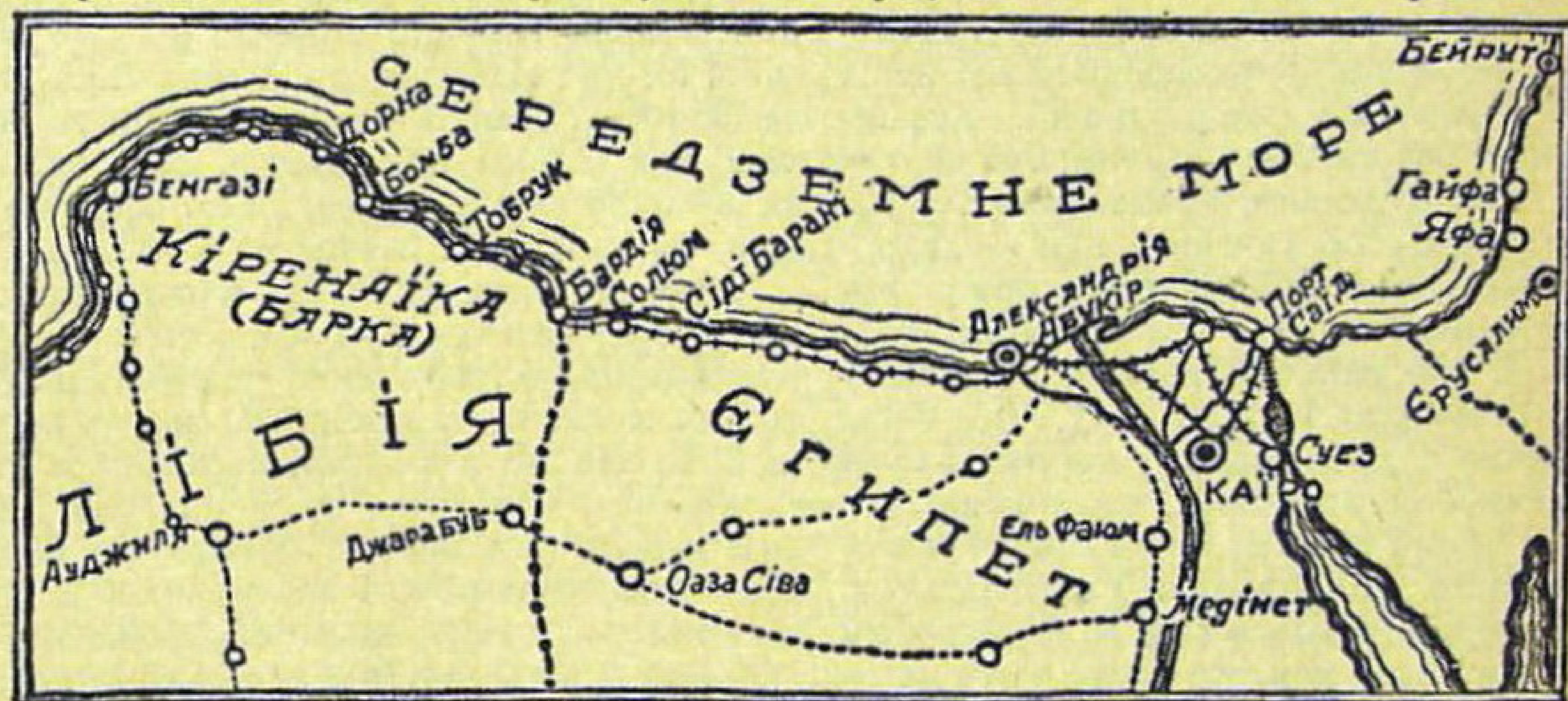
У звязку з описаним вже ґеографічним положенням Лібії, всі головні комунікаційні шляхи біжать здовж моря. Читали ми неераз ще перед вибухом абісинської війни про великі будови, що їх переводив в Лібії її тодішній ґубернатор, маршал Бальбо. Вислідом тих робіт є на 1800 кільометрів довга автострада т. зв. „Litoranea", що тягнеться здовж цілого лібійського побережжя від границі французького Тунісу аж поза Бардію до границі Єгипту. Її продовженням на єгипетськім боці є залізниця, що йде також здовж побережжя через Сіді-Барані до Александрії та Каїро. Одинокою поза тим кращою дорогою в глибині краю є лише шлях з Абукіру через оази Сіва і Джарабаб до Бенґазі — решта то здебільша звичайні караванні шляхи.

Військові операції.

Воєнні операції в північній Африці розпочалися наступом італійських військ вчасно осінню м. р., що допровадив до обсаді около 100 км. смуги на єгипетській території та до місцевости Сіді-Барані. З початком грудня повела англійська армія ґен. Уовела — птинаступ на армію маршала Ґраціянія. Наступ, поведений здовж побережжя та панцирними частинами з пустині — примусив італійську армію завернути на терен Киренаїки та віддати в руки англійських військ пристані Бардія і Тобрук. Тепер ідуть бої в західній Киренаїці в околицях Дорни, на полудне від неї в горах та побіч укріпленої оази Джарабуб. Від єгипетської границі до Бардії є 24 км., від Бардії до Тобрук 125 км, а від Тобрук до Дорни 174 км. Оаза Джарабуб є віддалена від моря на 225 км.

Згідно з італійськими звідомленнями, розпоряджає ґен. Уовел поважними силами; його армію, що складається здебільша з австралійських полків, нараховують на 300.000 вояків. Крім цього боряться під його командою невеликі частини з французької сирійської армії, які під проводом ґен. Катру приєдналися до акції збунтованого ґен. Ґоля. Однак дотеперішні свої успіхи завдячує англійська армія не своїй чисельній перевазі і не відвазі англійських вояків, бо самі англійці признають, що італійська армія бореться дуже хоробро, але головно своїм панцирним возам, що їх застосувала у своєму наступі армія ґен. Уовела. Показалося, що важкі панцирні вози, якими розпоряджала та армія, пригодилися і до війни в пустині та що в дійсности вони вирішили частинний успіх армії ґен. Уовела. З другої сторони італійська протипанцирна артилерія не була приготована панцирі важких повзів, так. що англійсь панцирні відділи не стрінули властиво н лежного спротиву. Крім цього пануючі са в грудні вітри на пустині внеможливили н лежно використати італійське летунств зокрема бомбовики, так, що із тої стор ни англійські панцирні частини мали о легчене положення.

В часі наступу англійських військ з важила ще одна обставина на успішнім н ступі, а саме близькість моря. Операц

йшли ввесь час здовж моря, бо там іде го ловний комунікаційний шлях. Англійська середземноморська фльота, зґрупована недалекій Александрії, могла зі своїх ва жких гармат живо піддержувати насту англійських військ, що також дуже пова жно утруднило італійцям оборону вибра них ліній.

В останніх днях починає положення змі нюватися, бо англійці вже поважно відда лилися від своїх операційних баз в Єгипт зате італійські війська прийняли нову во єнну тактику в горах і віддалилися від по бережжя, себто зпід обстрілу англ. фльоти Таким робом ситуація англ. військ що раз більш ускладнюється.

Бардія

Англійська пропаганда відповідно до конюнктури раз голосить, що війна вирішиться на заході, другий раз, що на півдні, інший раз, що на Балкані. Обернулося воєнне щастя проти італійців в Африці — англійське радіо, преса й бесідники всі однодушно твердили, що це переломова фаза теперішньої війни й Англія вже так як би побідила. Але як тільки показалися над Середземним морем німецькі літаки й пустили на дно декілька англійських воєнних кораблів та пригадали Мальті, що ведеться війна, англійське радіо вже забуло, що голосило вчора і починає наново, — що »війна вирішиться на заході«. Вже перші осяги німецького летунства на Середземному морі збентежили англійську пропаганду до того ступня, що вона заперечує собі й потішається тим, що, мовляв, німці самі заложили собі петлю на шию, бо створили собі другий фронт, який вже раз був причиною німецької поразки.

В часі світової війни Англії було пощастило Німеччину окружити й вона мусіла свою армію дійсно розпорошити. Німеччина мусіла обороняти величезний фронт на заході, мусіла рівночасно воювати на безмежних просторах царської Росії, мусіла розбити й окупувати Сербію й Румунію та помагати туркам у Палестині. Нині справа мається відворотно. Нині Німеччина має ще тільки одного ворога, Англію, до того ще примушену Італією вислати сильні військові частини до Африки. **І саме це розпорошення англійських суходільних, повітряних та морських збройних сил Англії — дивлячись зі становища цілости воєнних операцій проти Англії — є одинокою** й властивою ціллю африканських боїв. Звичайно, що Німеччині нічого не мала б проти того, навпаки, це було б для неї краще, коли б Італія змогла англійців в Африці розбити, здобути Александрію й якби заохочені тими осягами були повстали проти Англії ще й Єгипет та Арабія. Але на це Німеччина в ніякому разі не числила, бо вона не могла переочити, що й англійці здают собі справу з того, які наслідки для їхньої імпері могла б така поразка в Африці мати й тому на віть на рахунок своєї відпорної сили на інши фронтах мусіли доложити всіх зусиль, щоб вдер жатися у Єгипті. Вони постягали туди всі сво війська з Південної Африки, з Австралії, з Індії т Канади та нагромадили в Єгипті в загальном 400.000 війська, вислали туди величезне число сво їх власних та спроваджених з Америки повозі віддали сильні відділи свого летунства. Також величезну частину своєї фльоти мусіла переки нути Англія на африканський і середземномор ський фронт.

Саме це розбиття й розпорошення англійсько бойової сили було завданням Італії в Єгипті ніхто не заперечить, що італійська армія у вели кій мірі це завдання виконала. Бо ясно, що моло да Італія не зможе вирівняти того навалу бойо вих сил і бойових середників, що його сконцен трувала британська імперія. Англія мала ще від носно не дуже загрожений доступ для її транс портів через Червоне море й Суез до своїх єги петських пристаней, тоді, як італійські транспор ти через Середземне море мусіли числитися з бе сумніву більшою загрозою сконцентрованої та британської фльоти. Нині можна почути дотинки на адресу італійської армії, та це тільки від тих що не здають собі справи, в яких умовинах проти якої переваги італійські війська боряться Тоді, як на Бардію гримали безнастанно гармат з англійських кораблів, сипала вогнем англійськ артилерія та котилася лявіна англійських повзів італійці держали подивугідно цю надбережну твердиню повних 25 днів, так, що англійські вій ська мусіли брати її боем і з важкими втратам здобувати крок за кроком.

На Бардії боротьба не скінчилася.

Вістки зі світу

Гостра опозиція проти допомоги Англії

Дискусія над законопроектом про допомогу Англії

ОУШИНҐТОН, 8. II. — Вночі на четвер закінчилася вже дискусія у палаті послів, що її темою був американський законопроєкт про допомогу Англії. Одночасно з четвер почалася дискусія над додатковими внесками опозиції. У поінформованих кругах говорять, що навіть провідники демократів виявляють деяку готовість піти на уступки, щоб таким способом вплинути на ту частину конґресу, що ще хитається. Зміну мають перевести у двох напрямках. У законопроект мають увести обмеження, що торкатимуться і різних речинців, і фінансових справ. Крім цього мають цілком виразно запевнити, що не можна вживати американських кораблів до перевозу товарів, що призначені для Англії. Підчас цієї дискусії у палаті послів дійшло до інциденту, що дуже цікавий і повчальний. Він вказує, з якою пристрастю американське громадянство стежить за сучасною дискусією. Несподівано на трибунах зявилася 20-літня начорно одягнена жінка, з трупячою маскою на голові, й закричала на всю салю: „Смерть переможе, а не Німеччина або Англія!“ Її негайно арештували, і незабаром знову порядок запанував на салі.

Перед комісією закордонних справ сенату знавці далі складали свої заяви у звязку з проектом закону про допомогу Англії. Не тільки голова американської торговельної палати, але також усі інші промовці висловилися проти цього закону. Вони в першій мірі атакували можливість вживати американську фльоту для конвоїв.

—o—

Жидівська воєнна нагінка в Злучених Держ.

РИМ, 7. II. — „Джіорале д'Італія“ описує участь жидівства у воєнно-політичній нагінці у Злучених Державах. „Нью-Йорк Пост“ — це власність жида Джорджа Бекера, „Уошинґтон Пост“ — жида Маєра, „Филаделфія Ендвейлер“ — Мошка Арненберґа. Великий щоденник „Нью-Йорк Таймс“, власність жида Йоселя Феґі Леві, що є його начальним редактором. Автором політичних статтей є жид Вальтер Ліпман, кореспондентом з Греції є жид Зульцберґер.

Причиною неприхильного становища американського радія до Італії є те, що головою „Нейшемел Бродкестинґ Корпорейшен“ є жид Давид Сарнов, головою „Колюмбія Бродкестинґ Сістем“ є жид Уіліємс Фелей. Його білгородський кореспондент пустив був тенденційні сплетні про заворушення в північно-італійських містах.

Причиною протинімецького наставлення урядових чинників Злучених Держав є те, що промови Рузвелта редаґує жид Самюел Роземан, а жид Морґентав кермує пропаґандою проти держав оси, за допомогою для Черчіля. Духовим батьком „нового пляну“ є також жид Венямин Коген. Головою закордонної комісії сенату є жид Блюм, в Найвищому Трибуналі Злучених Держав засідає жид Фелікс Франкфуртер. Найбільшими крикунами, що агітують за війною, це жидівські діячі, Микола Мюрей Батлер і сенатор Ґлес, що не дають дійти до слова противникам війни, які остерігають перед її наслідками.

—o—

Матсуока вітає мирову конференцію Сіяму та Індокитаю

ТОКІО, 8. II. — У пятницю відкрили мирову конференцію представників Сіяму та французького Індокитаю. Привітальну промову виголосив ніппонський міністер закордонних справ Матсуока. Він заявив, що народи Далекого Сходу можуть причинитися до зміцнення мира не тільки у Східній Азії, але також і у цілому світі. Це можливе тільки тоді, коли народи Далекого Сходу взаїмно собі заґарантують місце на спільному життєвому просторі. „Я гаряче собі бажаю — говорив мін. Матсуока — щоби по дружньому поладнали граничний спір між Сіямом та французьким Індокитаєм“. Ворожнеча між обома тими країнами могла б довести тільки до небажаних наслідків для всього Далекого Сходу. Тому то Ніппон предложив своє посередництво.

Охорона материнства в Еспанії

МАДРИД, 8. II. — В еспанському Вістнику Законів помістили закон про опіку над материнством та природним приростом. У той спосіб починається доцільна еспанська популяційна політика. Появу згаданого закону вже давно заповідала еспанська преса. При тій нагоді звертають увагу, що Еспанія має майже пів міліона квадратових кільометрів та тільки 23 міліони мешканців. Еспанські часописи зазначують, що населення Еспанії це та сила, що на ній спирається еспанська держава. Новий еспанський закон передбачує суворі кари за всякі злочини проти материнства.

Злученим Державам не загрожує небезпека

УОШИНҐТОН, 8. II. — У закордонній комісії американського сенату дальше промовляли в четвер поодинокі знавці у справі допомоги для Англії. Першим промовив полковник Роберт Кормик, видавець у Шікаґо. Він заявив, що не думає, щоби можна завоювати Злучені Держави з Европи, Азії або Африки. Такі міркування це просто фантазії. Полк. Кормик зясував на підставі мап і різних нарисів усякі можливі шляхи ворожого наїзду на Америку. На його думку віддаль, теренові труднощі, справа засоблення та вдержання шляхів звязку — мусять тільки знеохотити кожного ворога. Німецька армія мусила б перебути через відомий Дакар майже 8.000 миль, щоби досягти першої бази Злучених Держав у бритійських Ґвіані. З Норвеґії до Нової Фунляндії йде через Ісляндію шлях довгий на 3.300 миль. Від Тихого океану наїзд можливий тільки тоді, коли б вжити величезні морські сили. Вони мусіли б наперед дати собі раду з американськими морськими базами у стратеґічних точках та фльотою Злучених Держав. Нарешті вже після десанту на американський суходіл ворог мусів би ще пробитися крізь американську та канадійську армію, що нараховує біля 2 міліонів вояків. Полк. Кормик заявив, що та паніка, що її тепер поширюють у Злучених Державах на тему німецького наїзду, не була б оправдана навіть тоді, коли б американці не розпоряджали величезними військовими силами. Дальше полк. Кормик висловився проти закону про допомогу для Англії, бо такий закон не має ніякого оправдання. Його не вимагає безпека Америки.

ВІДГУКИ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖЕРТВ ДЛЯ НАСЕЛЕННЯ ҐЕН. ҐУБЕРНАТОРСТВА

КРАКІВ, 8. II. — Кілька днів тому преса повідомила про те, що анґлійці перехопили американський корабель, що віз харчі й одяг для бідного населення Ґен. Ґубернаторства. У звязку з цим Головна Опікунча Рада звернулася телеґрафічно до американської добродійної акції Гувера з проханням вияснити справу.

—o—

Новинки

КАЛЄНДАР.

ЛЮТЕНЬ.

9. Неділя — Про мит. і фарисея.
10. Понеділок — Пр. Єфрема Сир.

ПРИ ВИСИЛЦІ ГРОШЕЙ ДО „УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА" (з Німеччини), просимо докладно *подавати*, на що призначені гроші й докладно писати свою адресу латинкою.

— Подаємо до відома, що

фізичних карт Чорноморських країв
ПІДЛІПЛЕНИХ ПОЛОТНОМ

не будемо мати на складі, й тому просимо їх не замовляти.

Зате маємо на складі карти в інших оправах, як не подаємо відтепер у наших оголошеннях.

— НОВЕ ЧИСЛО місячника для молоді „ДОРОГА" за лютий ц. р. незвичайно цікаве змістом й багато ілюстроване. На його зміст складаються: Поетка непокірливости й боротьби; Леся Українка: Вибрані думки; „Откуду пошла есть земля руська..."; Леся Українка: Чіпляє сама ясну шаблю важку...; Дисонанс; Що читаємо? (Рецензії); Закон природи: боротьба; С. М.: Його тайна (оповідання); Всі в ряди змагунів (За відзнаку лещетарської справности); Л. О. Лубянецький: Лемківська зима; Стріча (спомин з табору); Т. Чорній: Молодь соняшної Італії („Баліля"); Пальці й табличка множення; Багатство (з арабських оповідань — переказав Ф. Гай-Гаєвський); Ст. Снітик: Теренові гри; Молодь при праці (дописи з Ярослава й Холма); Що хочеш мати ,зроби сам. — Ст. 12, 4°, 16 цікавих і актуальних ілюстрацій. — Цей ілюстрований журнал для доросту й юнацтва необхідний для нашої молоді. Всі наші батьки й виховники молоді повинні подбати, щоб журнал „Дорога" найшовся в руках доростаючої молоді, бо тільки тоді зможе він виконати свою корисну й відповідальну роботу.

— ЗАСІДАННЯ ВИДІЛУ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ УОТ у Кракові відбудеться в понеділок 10. лютого ц. р. в домівці УОТ, Адольф-Гітлер-Пляц 12, II., в год. 18-ій. — ШИРШІ СХОДИНИ Жіночої Секції з рефератом відбудуться того ж дня в год. 19-ій.

— КОМІСІЯ МІСТА ПРИ УДК у Кракові повідомляє, що в понеділок 10. лютого ц. д., в год. 19-й відбудуться ЗАГАЛЬНІ СХОДИНИ СЕКЦІЇ ТОРГОВЕЛЬНИКІВ, на які прохається всіх українських Торговельників прибути до салі УОТ-„Просвіти" (Адольф-Гітлер-Пляц 12, II.) і взяти участь у сходинах. 687 1-1

— ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ КУРСИ, бухгальтерії, німецької мови й кореспонденції, машинописання й стенографії оголошують початок навчання дня 12. лютня. Всім слухачам голоситися до 12-ої години 12. лютня ц. р. у Відділі Праці й Суспільної Опіки УЦК, Краків, вул. Зелена ч. 26/7.

Відділ Праці й Суспільної Опіки УЦК.

— В СПРАВІ ЗВІЛЬНЕННЯ ПОЛОНЕНИХ, бувших вояків польської армії, що перебувають у таборах полонених, подається до відома, що згідно з повідомленням компетентних чинників, усі УКРАЇНЦІ ПОЛОНЕНІ, без огляду на їх попереднє місце замешкання, будуть із таборів звільнені вже в найближчому часі. Прохань у цій справі не потрібно ніде вносити. — Керманич Відділу Праці і Сусп. Опіки при УЦК. 1-5

— ПОШТОВИЙ КУРС, що мав зачатися з кінцем січня, з технічних причин відложений. Новий речинець курсу буде поданий у пресі. — Керманич Відділу Праці й Суспільної Опіки УЦК. 1-3

— НІМЕЦЬКУ ҐІМНАЗІЮ („ОБЕРШУЛЄ") В НІМ. ПЕРЕМИШЛІ відкрив недавно Ґубернатор д-р Вехтер. До неї ходить тепер 86 німецьких учнів і учениць.

— МІСЬКИЙ ТЕАТР У НІМ. ПЕРЕМИШЛІ відкрив Ґубернатор д-р Вехтер. Щомісяця державний театр Ген. Ґубернаторства відіграє в ньому дві вистави.

— СОТНІ ВОГНЕТРИВАЛИХ І ПАНЦИРНИХ КАС у Лондоні добувають тепер з румовищ великих будинків. В цих касах є сотні міліонів, які з великим трудом викопують. На це треба праці довгих місяців.

— СТАН БЕЗРОБІТТЯ В БЕЛЬҐІЇ. Дня 11. I. цр. було в Бельґії 215.251 безробітних. В Німеччині працює вже понад 100.000 бельґійських робітників.

— ВІТАМІНОВІ ТАБЛЄТКИ для шкільних дітей у Франції ввів міністр виховання Шеваліє. Щоб запобігти наслідкам недоживлювання, французькі діти від 6—15 р. життя дістануть тричі в тижні цукрові таблетки з вітамінами А і Б та шоколядові таблетки з вітамінами Ц.

— СЕР РЕДЕРМ ДЖОНС, що 25 літ був керманичем бюра Ройтера, зрікся свого становища.

— В БЕЛЬҐІЇ міністерство освіти ввело в усіх школах крім французької та флямандської, також навчання німецької мови.

— „МАНДРІВНІ ПУНКТИ ПРИЙМАННЯ ТЕЛЄҐРАМ" мусіла створити лондонська пошта після великих німецьких атак на Лондон. Поштові урядовці з окремими опасками на раменах кружляють по румовищах Лондону та приймають телеґрами, бо телеграфічні уряди понищені.

— ЛИСТИ відберуть у Редакції „Краківських Вістей": д-р Б. Орелецький, м-р Б. Левицький і п. Мирон.

Малий фейлєтон

При віконці

Ви мабуть знаєте Сушинського?

Гарна людина. Чесна й учинна. Неба кожному прихилив би, тільки, що не годен погодитись із дійсністю. Тепер, як усім відомо, твориться т. зв. новий стиль, а Сушинський консерватист і каже, що люди не ті стали, бо неучинні, бездушні й безсердешні. І це Сушинського найбільше болить, і від цього не має він спокою.

— Чого Ви, пане Сушинський? Шкода денервуватись! — кажу йому, бо, бачу, трясеться, як у лихорадці.

— І як не денервуватися, скажіть? Бачите: я, щойно з ліжка по ґрипі, а тепер жінка поклалась. Рятуємо себе, як можемо, а тут — ці картки, біганина, крутанина, хвости, доплати, заплати й праця в бюрі. Де найти час, як подолати? Руки опадають!...

— Успокійтесь, пане Сушинський, — перебиваю йому, — скажіть, що сталось?

— Нехай відсапну... Не годен прийти до себе... Ага, питаєтесь, що сталось? Ото ж пішов я поладнати справи... Звільнився на годинку з бюра... Ледви вимолив, випросився на цю годинку... Приходжу, а тут хвіст довжезний при віконцях. Стаю й поступаюсь за другими. Всі віконця проходять якось гарно, одно, друге, третє, аж при останнім — стоп!... Стоїмо, стоїмо, і я все позираю на годинник. Вже й чверть, вже й пів, уже й три чверти... Нерви підносять, бо я ще далеко на черзі. Став я просити добрих людей: У мене, кажу, дружина хвора, обід сам мушу спаталашити, й ще до бюра, й за хлібом, і вугля позичити, й картоплі наобирати — змилосердіться, пропустіть наперед! І що ви скажете, ще мають люди серце! Якась старенька добродійка, якийсь емерит поступились узад, дехто, хоча нерадо, пішов за добрим приміром і я дістався до віконця. Ну, Богу дякувати! — втішився. Що правда, година минула, але за яких 5—6 хвилин буде по всім. Та в таку годину подумав. Стою, стою, стоять і всі решта, тільки пан за віконцем сидить. Щось собі лінію, щось думає, роздумує, або встане на хвильку, щоб побалакати, бо саме прийшов хтось цікавий на гутірку.

— Змилосердіться, паночку, над нами! — благаю його. — Ви ж бачите, які ми нещасні. А в мене й дружина... й картоплю треба... і в бюрі... Хліб утрачу!...

— А що ж ви, не бачите, що я нумерки розгубив! — відказує він грізно.

— Та може опісля найдете, а тепер поладнайте, молю вас, благаю...

— По якому я говорю: по турецьки? Не розумієте, що то є нумерки... — й став тепер спокійно лініювати на аркуші.

Тоді я вже скипів:

— Добродію, та ж це можна було вчора зробити!

— То не ваше діло, коли я маю робити! — гримнув він гнівно. — Я знаю свою систему!...

Тоді заметушилось у цілому хвості:

— Доволі терпцю, доволі тієї системи, три години ждемо!...

Побачив метушню начальник канцелярії і підійшов з повагою до урядовця.

— Що це в вас за спосіб? Чому вчора не полініювали?

— Тут не в лініюванні справа, але в нумерках... Врешті печатки не побиті, а печатки десь нема...

Хвіст задеревів!

— Ще й печатки нема... — ахнули всі з жахом.

Та в цей же мент віконце зачинилось.

— Чому?

— Скінчилось урядування...

ОКО.

Короткі вістки

= ФРАНЦУЗЬКИЙ високий комісар для Сирії ґен. Денц звернувся із закликом до всіх громадян та членів збройних сил, щоби вони без ніяких застережень підпорядкувалися марш. Петенові.

= ЖІНКА й син одного рабіна у Ню-Йорку покінчили самогубством зі страху, що хлопця можуть покликати до військової служби.

= У ТОКІО почалися двоходенні наради ніппонського ґенерального штабу. У нарадах бере участь також і шеф ґен. штабу ніппонської армії у Китаю — ґен. Ітаґакі.

= НІППОНСЬКЕ міністерство справедливости заповіло, що незабаром іменують у всіх більших містах Ніппону спеціяльних урядовців. Вони мають займатися виключно слідством у шпіонських справах.

= КАНАДА продовжила час военного вишколу з 30 днів на 4 місяці.

= У ПАРАҐВАЇ уступив голова тамошнього уряду Вальдез. Його наслідником став дотеперішній командант армії — полк. Макука.

= СЛОВАЦЬКИЙ головний господарський уряд наказав зорґанізувати у Братиславі торговельні курси для вишколу осіб, що працюють при аризації жидівських підприємств.

= ВІД 10. II. пектимуть у Словаччині хліб, що складатиметься з 55 проц. пшеничної, 15 проц. житньої, 20 проц. ячмінної та 10 проц. бараболяної муки.

= У ЧЕТВЕР закінчилася конференція держав Ля Пляти. З 50-х проектів, що стояли у її програмі, прийняли тільки 27. Найважніші проекти повисли у повітрі.

= ЄГИПЕТ душиться від надміру бавовни. Склади бавовни в Олександрії завалені бавовною, що її нема кому продати. Тому египетське міністерство торговлі й промислу задумує зменшити продукцію бавовни.

= АНҐЛІЯ живе у безнастанному страху перед німецьким десантом. Післанці й урядовці, що переносять документи з одного відділу мін. закорд. справ до другого, підлягають дбайливому наглядові. Таксамо постійно й пильно пильнують приміщень з такими паперами. Анґлійці побоюються, що німецькі спадуни опанують передусім акти Форин Офис.

= АНҐЛІЯ дошкульно відчуває наслідки німецько-італійської протибльокади також і на Середземному морі. І так Єгипет болюче відчуває недостачу цукру. На Кипрі не стало бензини й тютюну. Хоч поблизу Кипру в Гайфі є багато нафти й бензини, анґлійці не можуть привезти цих продуктів.

= ОСТАННІМИ ЧАСАМИ один урядовець анґлійського мін. кольоній їхав „найкоротшим шляхом" з Лондону на Кипр. Отже він їхав кораблем з Лондону до Південної Африки. Звідти полетів літаком до Кенії. З Кенії перелетів літаком до Каїра. Щойно після 17-х днів доїхав він на Кипр.

= У НОРВЕҐІЇ дальше зменшується безробіття. В Осльо ще ніколи не занотували такого корисного стану в ділянці праці.

= 150 АМЕРИКАНСЬКИХ военних кораблів виїхало з Перль Гебур на військові вправи на Тихому океані. Командант фльоти адм. Киммель находиться на чердаку корабля „Пенсилвенія".

= МАРШАЛ ПЕТЕН передав сконфісковані добра жидівської банкирської родини Ротшильдів орґанізаціям Національної Допомоги та Опіки над Французькою Молоддю. У величавому замку у Фер'єр думають відкрити садівничо-городничу школу.

= АНҐЛІЙСЬКИМ МІНІСТРОМ кольонії мають іменувати державного секретаря у мін. заграничних справ Батлера. Його не любить Іден і вже давно хоче позбутися його. Батлер став би наслідником лорда Лойда, що недавно помер.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО КОНСУМУ У КРАКОВІ

На тиждень від 10. до 16. лютого визначено продажу таких приділових продуктів:

Хліб — на нормальні картки для дорослих і дітей по дотеперішній кількости й ціні.

Мясо — на нормальні картки для дорослих і дітей по дотеперішній кількости й ціні.

Цукор — на нормальні картки для дорослих і дітей на відтинки „Z" 16, 17, 18 і 19 по 400 грамів (1.60 зол. за 1 кґ.).

Мармеляда — на норальні картки для дорослих і дітей, на відтинки „А" 28 і 29 по 400 грамів (3.60 зол. за 1 кґ.).

Яйця — на нормальні картки для дорослих і дітей, на відтинок „N" 32 по 1 шт. (0.20 зол.) — на додаткові картки II. на відтинок „N" 25 по 2 шт.

*

Пригадуємо нашим П. Т. Членам, що хліб на всі картки можна вже постійно діставати в нашій хлібній крамниці (Бурґштрассе 32, в подвірі).

Просимо наших П. Т. Членів про вирозуміння і терпимість у випадках терміновних труднощів видавання деяких продуктів. Всякі побажання й завваги до кооперативи просимо поміщувати в книгах побажань, якими служитиме кожний службовик крамниці.

Взиваємо П. Т. Членів, щоби в загальному інтересі не легковажили справу вибирання всіх продуктів у крамницях Консуму.

У второк 11. II. з приводу панахиди по сл. п. Ользі Басарабовій в год. 19-ій — всі крамниці Консуму будуть відчинені тільки до год. 18.30.

УПРАВА.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Оцим подаю до загального відома Українському Громадянству, що фірми ПЕРЛЬБЕРГЕР И ШЕНКЕР, „ЗАГЛОБА", „КОЛЮМБІЯ" і „МАЛЬЦ" — з незалежних причин влада зліквідувала. На їх місце повстала німецька роздільня під фірмою „Майнь". З уваги на це повідомляю ПТ. Українську Клієнтелю, що під фірмою **Т. Семаківський, Краків, Бурґштрассе 46.** відкрив я свою власну фірму.

650 З українським привітом
Теодор Семаківський.

Листування Адміністрації

Вп. п.п. Володимир Пришляк, Горлиці, о. Ярослав Савчак, Пелня, і Левицький Богдан: Ротенбурґ: Надіслані гроші на святочні побажання ми одержали після свят і вписали їх на передплату щоденника.

Вп. Андрій Качор, Криниця: За гроші, що були призначені на святочне побажання, висилаємо Вам бажані книжки.

ОГОЛОШЕННЯ

ПОДЯКА.

Цією дорогою складаю щиру подяку Вп. Д-рові **Я. Воєвідці** за безкорисне вилікування мене з недуги.

Краків, 8. лютого, 1941.
М-р Літинський Володимир.

691 1—1

При всяких оголошеннях, що їх надсилають до Адміністрації для вміщення в часописах, треба надсилати одночасно належитість та подати, чи оголошення має бути вміщене в ЩОДЕННИКУ „Кр. Вісті" чи ТИЖНЕВИКУ, чи, може, в ОБОХ часописах.

Комісарська Управа фірми
КРАКІВ, АДОЛЬФ ГІТЛЕР - ПЛЯЦ Ч. 8.

ЯКІВ ҐРОС

поручає українській клієнтелі
порцеляну, кришталі, лямпи

КОНКУРС

Український Відділ Союзу Рільничих Зарібково-Господарських Кооператив в Любліні

розписує оцим конкурс на:

1) ревізора кооператив;
вимоги: високі кооперативні або торговельні студії, кооперативна, по змозі ревізорська практика, праця в українській кооперації.

2) люстраторів кооператив;
вимоги: принайменше середня освіта, фахова торговельна, або кооперативна освіта, практика в українських кооперативних установах, практика в люстраторській *праці*.

Подання з відписами документів (оригіналів не долучувати!). та опінією українських громадських установ вносити на адресу: Ukrainische Abteilung des Verbandes landw. Erwerbs und Wirtschaftsgenossenschaften — Lublin — Ostlandstrasse 4/II. 621 3-3

МІЖНАРОДНІЙ ТРАНСПОРТ А. С-ка

„ПОЛЬСЬКИЙ ЛЛЬОЙД"

Краків, вул. Фльоріянська 23. Телефон: 101-59.

Міжнародня спедиція, полагода митних справ.
Магазинування, транспорт меблів.
Збірні транспорти з усіх більших міст Німеччини.
Наладовуємо й виладовуємо в усіх більших містах Генеральної Губернії.
Інформації в справах імпорту й експорту. 15—15

Кінотеатр „СТЕЛЛЯ" Краків, вул. Любіч 15.

Від пятниці 7-го II. 1941 р. висвітлює

„Стріл на сцені"

Надпрограма:
Культурний додаток і тижневик з Ґенерального Ґубернаторства.

Початок у суботи, неділі та свята в год. 14, 16, 18 і 20-ій. У будень в год. 16, 18 і 20-ій. Крім цього в неділі та свята ранішній сеанс в год. 11-ій. Саля добре нагріта.
Просимо притримуватися початків сеансів.

Шевське приладдя

всякого рода, пасти, вкладки до взуття, шкіряні й залізні, зберігачі підошви і т. д., дістанете найдешевше у ґуртовому й детайлічному складі фірми

Г. Бронер
у Кракові,
вул. Дітля 48, тел. 169-86 під німецькою комісарською управою.
545 Українська обслуга. 9-9

Кіно „УТІХА" Краків, Старовісьльна 16 Тел. 125-16

Від пятниці 7-го II. 1941 р. висвітлює

„Бурлаки"

Додаток: Звуковий тижневик з Ґен. Ґубер.

Початок сеансів у будні в 16, 18 і 20 год.
В неділі й свята в 14, 16, 18 й 20 год.
В неділі й свята в 11. год. — Поранки.

Таблетки до миття рук

PUREX

виробу хем. фарм. фабрики „Санавіт".

знаменито усувають бруд.

Таблеток „**Purex**" жадайте в усіх крамницях.

Гуртові замовлення слати на адресу:

УГАС, Краків, Зелена 18.

132 15-30

Непромакальну пасту до обуви

доставляє по уміркованій ціні фірма **„Вікторія"**

фабрика хемічних виробів

під Комісарською Управою

Теодора Семаківського

Краків, вул. Закопанська 81.

692 1-2

Кіно „ВАНДА" Краків, вул. Гертруди 5.

Від пятниці 7-го II. 1941 р. висвітлює

„Шукаємо Корфа"

Надпрограма:
АКТУАЛЬНИЙ ЗВУКОВИЙ ТИЖНЕВИК

Початок програми: в год. 16, 18 і 20-ій.
В суботу, неділю та свята в год. 14, 16, 18 і 20.
В неділю та свята поранок в год. 11-ій.
Місця нумеровані. З хвилиною, як починається сеанс, вступ на салю заборонений.

ТЕЛЕГРАМА!

Данцінґ-Бар в Українськім Ресторані

Краків, Вісьльна 8. Телефон 175-29.

кожного вечора при чарівній музиці **найкращої краківської орхестри** дасть ВШ. Гостям повну насолоду незабутніх вражінь і милого настрою.

Власник **Д-р Малецький** 605 12-20

ТЕЛЕГРАМА!

КІНО „АТЛЯНТІК"

Від пятниці 7. II. 1941 висвітлює фільм п. н.:

„Санаторія для подруж"

Надпрограма:
Культурний додаток і тижневик з Ґенерального Ґубернаторства.

Початок програми в год. 4, 6 і 8 веч.
В суботи й неділі в год. 2, 4, 6 і 8 веч.
В неділі й свята ПОРАНКИ в 11. год.
Прохаємо приходити точно на початок

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. Курс 1 нім марки 2 злоті; 1 чеської корони 20
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79